

MEKTEP

ÖZKURBİR AYLIK EĞİTİM DÜŞÜNCE DERGİSİ

YIL : AĞUSTOS 2025

SAYI : 03

www.ozkurbir.org

Zihni Besleyen
Aylık Yolculuk

2nd
@ozkurbir

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI BİRLİĞİ
DERNEĞİ

İÇİNDEKİLER

01- İşyeri Maneviyatı ve Aidiyet Duygusu **ALİ DAYIOĞLU**

03- Matematik Öğrenmede Kitap Okumanın Önemi

Prof. Dr. ERDİNÇ DÜNDAR

05- Zamanın Hafızası: Arşivlerin Sessiz Tanıklığında

Osmanlı Türkçesi **Doç. Dr. ERDAL KILIÇ**

07- Merhamet Temelli Eğitim **MUSTAFA ALTINSOY**

09- Türkiye’de Çocukların %65’i Geri Zekalı Mı? **SALİH**

UYAN

11- Değerler Eğitimi ile Değerlenen Öğretim

ÖMER FARUK KONCA

13- 21. Yüzyılda Öğretmen Olmak/Olmamak Bütün Mesele

DANYAL SÜZGÜN

16- Kalıp Cümleler Müzesi **HACER ELBEY**

17- Fotoğraflardan Yansıyan Kişilikler **HALİL ÖZ**

19- Bir Eğitimcinin Uluslararası Deneyimi: GAIS ve

Müslüman Okullar Ağı **A. CÜNEYT ŞENER**

22- İnsan Kördür, Sağırdır, Dilsizdir **NACİ BEKTAŞ**

23- Sinema ve Televizyon Dizilerinin Geleneksel Aile

Yapımız Üzerindeki Olumsuz Etkileri **SEBAHATTİN KAZAZ**

26- İbrahim: İçimdeki Putları Devir **HACER ELBEY**

27- Türkiye 18, İngiltere 16: Zorunlu Eğitimin Yaşı Doğru

Mu? **Dr. BELMA UYSAL**

30- Sorgulamanın Sorgulanması **NACİ BEKTAŞ**

31- İyi Öğretmen, Eleştiriden Korkmaz **ADEM KEVEN**

33- Doğru Okula Nasıl Karar Verilmeli? **HAMİ KOÇ**

36- Toz Olma Sanatı **AZMİ AKSOY**

37- Öğretmek Yetmez: Peki, Okullar Gerçekten Eğitiyor Mu?

KADİR ÜNAL

39- 21. YY Yetirlilikleri Nelerdir? **MUSTAFA CANITEZ**

42- Anadolu **ŞAHİN KARATAŞ**

43- Nisyanım İsyan **HALİL ÖZ**

45- Zaman Tuzakları **MUTTALİP HASDEMİR**

47- İlkokul Uzman Sınıf Öğretmenliği Modeli Üzerine

Ali Esat ASLAN

51- Az Güzeldir **NACİ BEKTAŞ**

www.ozkurbir.org

İmtiyaz Sabihi

B. ENİS ŞENER

Yönetim Kurulu

- ALİ DAYIOĞLU
- ADEM DOĞAN
- BİLGİN PELİSTER
- HAMİ KOÇ
- HİDAYET DOĞAN
- İSMAİL GÜLER
- KADİR ÜNAL
- MEHMET COŞAR
- OLCAY TOPRAKLI
- RASİM KARAGÜL
- ŞEYHALİ TUĞ

Yayın Editörü

Doç. Dr. ERDAL KILIÇ

Sanat Danışmanı

CEMAL TOY

Yayın Kurulu

- ERBİN SOYGÜR
- CENGİZ DİNÇER

Dijital

SELAHATTİN POLAT
SEPOL BİLİŞİM
Web Internet - Bilişim Teknolojileri

2^{İN}

@ozkurbir

Değerli Okurlarımız,

Mektep dergisinin 3. sayısına hoş geldiniz!

Her ay olduğu gibi bu sayımızda da eğitimin sadece sınıf duvarları arasında kalmadığını, fikrin ve düşüncenin yolculuğunun hayatın her alanına yayıldığını anlatmaya gayret ettik. Mektep, bir bina değil; bir bakış açısidir. Bir zihni şekillendirme, bir toplumu yeniden inşa etme iddiasıdır. İşte bu iddiayla üçüncü kez sizlerle buluşmanın heyecanını yaşıyoruz.

Bu ayki sayımızda; eğitimin geleceğine dair umut verici yaklaşımları, sınıf içindeki sessiz devrimleri, öğretmenlik mesleğinin dönüşümünü ve fikir dünyamızda iz bırakmış önemli isimleri konuk ediyoruz. Her yazımızda siz değerli okurlarımıza hem düşünsel bir derinlik sunmayı hem de pratikte karşılık bulan önerilerle yol arkadaşlığı yapmayı hedefledik.

Mektep olarak, eğitimin çok boyutlu bir mesele olduğunu biliyor; öğrenciden öğretmene, aileden yöneticilere kadar herkesi bu düşünce iklimine davet ediyoruz. Çünkü inanıyoruz ki “Eğitim; düşünmeyle başlar, fikirle büyür.”

Üçüncü sayımızda da sizleri düşünmeye, sorgulamaya ve yeniden öğrenmeye çağırıyoruz.

İyi okumalar dileriz.

B. Enis Şener
ÖZKURBİR Yön. Kur. Başkanı

İŞYERİ MANEVİYATI VE AİDİYET DUYGUSU

ALİ DAYIOLU
ÖZKURBİR Başkan Yardımcısı

Unutmayalım :
İnsan, değer
gördüğü yerde kalır.

Adil davranıldığını
hissettiği yerde kök
salar.

Ve ancak anlam
bulduğu yerde
üretir.

İnsanı Anlamadan
Kurum Olmaz.

İnsan, sadece maddi bir varlık değil; aynı zamanda anlam arayan, değer görmek isteyen ve adil davranılmayı bekleyen bir varlıktır. Bu gerçek, iş yaşamında da geçerliliğini korur. Her gün milyonlarca insan, yalnızca maaş almak için değil, yaptığı işin bir değer taşıdığına inanmak için çalışır. İnsanın hayatında iş, sadece geçim kaynağı değil; aynı zamanda anlam arayışının bir parçasıdır. Çalışanlar bir işi yalnızca yapmış olmak için değil, bir değere hizmet ettiğini hissetmek için yaparlar. Ancak günümüzde kurumlar bu duygusal ihtiyacı çoğu zaman göz ardı etmekte, insanı sadece bir üretim aracı olarak değerlendirmektedir. Oysaki çalışanlar, değer gördükleri ve adalet hissettikleri işyerlerine daha sıkı bağlanmakta, daha yüksek motivasyonla çalışmakta ve kurumlarından ayrılmak istememektedir. Bu bağlamda yapılan tüm istatistiksel araştırmalarda da işyeri maneviyatı ve adalet düzeyi arttıkça çalışanların kuruma bağlılıkları artmakta, ayrılma istekleri azalmaktadır. Kurumlarda çalışanların kalıcılığını sağlamak, yalnızca ekonomik fayda veya görev tanımı ile değil; onların içsel dünyalarına hitap eden manevi bir ortam ve adil bir yapı inşa ederek mümkündür.

Yöneticilere Uygulama Tavsiyeleri:

1. Manevi iklimi düzenli olarak ölçün:

Çalışanlarınızın işyeri maneviyatı algısını yılda en az bir kez ölçeklerle ölçün.

2. Adaleti yalnızca sonuçta değil, süreçte

gösterin: Özellikle etkileşimsel adalet – yani yöneticinin çalışanla olan insani ilişkisi – iş tatmini üzerinde belirleyici bir faktördür.

3. Topluluk hissi oluşturun: Çalışanların yalnız olmadığını, bir ekibin parçası olduğunu hissetmesini sağlayın.

4. İşin anlamını vurgulayın: Her çalışanın yaptığı işin daha büyük bir amaca hizmet ettiğini fark etmesini sağlayacak iletişim modelleri geliştirin.

5. Kültürel ve inançsal çeşitliliğe saygı

gösterin: İşyeri maneviyatı, farklılıkların bir

zenginlik olarak görüldüğü ortamlarda daha sağlıklı gelişir.

6. Çalışanlarla sosyal sorumluluk projeleri

yürütün: Ortak hedefler etrafında bir araya gelmek, hem aidiyeti hem maneviyatı pekiştirir.

Kurumlar, çalışanlarına sadece maaş değil, anlam, adalet ve değer sunduklarında; karşılığında bağlılık, sadakat ve verim alırlar. Özellikle eğitim gibi insan odaklı sektörlerde bu değerlerin önemi çok daha büyüktür.

Kurumların sürdürülebilir başarısı için artık sadece stratejik planlar değil; duygusal zekâ, etik hassasiyet ve manevî iklim de konuşulmalıdır. Çünkü insan, değer gördüğü yerde kalır; sesi duyulan yerde çalışır; adaletin hissedildiği yerde kök salar.

MATEMATİK ÖĞRENMEDE KİTAP OKUMANIN ÖNEMİ

Prof. Dr. Erdinç DÜNDAR
Akademisyen - Afyon Kocatepe Üniversitesi

**Bugünün öğrencileri
neden yeni nesil
matematik sorularında
zorlanıyor?**

**Çünkü kelime dağarcığı
daraldıkça, düşünme
becerisi de köreliyor.**

**Okumayan çocuk
düşünemez,
düşünemeyen çocuk
çözemez.**

**Kelime bilgisi
gelişmeyen birey,
mantık kuramaz.**

“Kavgaların pek çoğu söyleyecek kelimesi olmayan insanların başvurduğu bir iletişim şeklidir” desem çok yanlış söylemiş olmam sanırım. Zira tartışma adabı ve kelime dağarcığı geniş olmayan insanlar çoğu zaman şiddete başvurarak kendilerini ifade ederler. Bu ise genelde pişmanlıklar ile sonuçlanmakta ve cehaletin boyutlarını büyütmektedir. Kitap okuyarak sosyolojik anlamda kendini geliştiren toplumlar sadece iletişim becerisi kazanmayıp, matematik ve teknolojik alanlarda da kendilerini geliştirmektedirler.

Matematik; sayılarla yapılan bazı hesaplama işlemlerinin yanı sıra hayatımızda cereyan eden olay ve olguları mantıklı bir şekilde yorumlamak ve hayatın içerisinde bu mantık ile analitik düşünce sistemini kurarak var olmanın yollarını aramaktır. Bu ise sahip olduğumuz düşünebilme yeteneğinin analitik olarak işlenmesi ve dünyayı anlama arzusunun şiddetli bir şekilde insanı harekete geçirmesi ile mantığın ve analiz edebilme becerisinin birleşimi ile olabilmektedir. Matematik bilimi, insanın tüm yaratılmışları anlamlandırması açısından dünyanın var olmasından bu yana insanların en çok üzerinde durduğu ve ayrıca hayatlarının her alanında kullandığı bir bilim ve esas itibarıyla bir ilimdir. Bu anlamda bakıldığında, insanların düşünebilme yeteneklerinin geliştirmeleri ile matematik alanında öğrenme yeteneklerinin

geliştirmeleri arasında doğru orantı vardır. Bu doğru orantının en önemli etmenlerinden biri şüphesiz zekâ ve bir diğeri ise düşünebilmenin en büyük anahtarı olan kelimelerdir. Doğuştan insana verilen zekâ geliştirilebilen büyük bir yetenektir. Ama geliştirilmeyen ve gereği gibi kullanılmayan zeka insan için ileriki yaşlarda çok bir şey ifade etmeyecektir.

İnsanın doğduktan sonra öğrendiği kelimeler neticesinde düşünebilme yeteneği de gelişmektedir. Hayatı anlamlandırmasında öğrendiği kelimelerin önemi okula başlamadan önce ortaya çıkmaktadır. Sosyal ve iletişimin yoğun olduğu sosyolojilerde insan daha fazla kelime dağarcığına sahip olmakta ve okula başladığında düşünce sistemi daha aktif rol oynamaktadır. Okul çağı ile birlikte kelime dağarcığının gelişmesi çocuğun okul başarısının artmasına ve özellikle matematik öğrenme becerisinin gelişmesine önemli katkı sağlamaktadır. Bu çağlarda kitap okuyan çocukların daha sağlam düşünce sistemine sahip olduğu, okuduğunu anladığı ve analitik düşünce ile birlikte mantıklı düşünebildiği ve dolayısıyla mevcut zekâ yapısının olumlu gelişimine paralel bir şekilde matematik alanında başarısının arttığı gözlemlenmektedir. Bu aslında çocukların kelime dağarcığının artması ile birlikte okuduğunu anlamasının bir olumlu sonucudur. Günümüzde ise eğitim sistemimizin ve öğretmenlerimizin gerek sosyal medya ve gerekse sosyolojik bazı etmenlerin etkisinde kaldığını ve sonuçta çocuklarımızın kitap okuma alışkanlıklarının günden güne zayıfladığını görmekteyiz. Bunun neticesinde okuduğunu anlamakta zorlanan ve maalesef düşünme zahmetinde bulunmayan çocuklarımız matematik öğrenmede son derece

zorlanmaktadır. Özellikle çocuklarımız yeni nesil matematik sorularında okuduğunu anlamakta zorlanmakta ve problemi çözmek için herhangi bir yöntem geliştirememektedir. Son yıllarda yapılan LGS ve YKS sınavlarında özellikle matematik testlerinde bu durum ön plana çıkmaktadır. Bilginin var olmasının tek başına yeterli olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte kitap okuma alışkanlığı olan çocuklarımızın matematik başta olmak üzere sayısal testlerde daha başarılı olduğu görülmektedir. Zira kitap okuyan çocuklar düşünme yeteneği anlamında bir adım öne geçmektedir. Eğitim sistemimizin sınavları her ne kadar teste dayalı olsa dahi okuduğunu anlamak ve anladığını mantıklı bir şekilde çözümlemede kullanmak tamamen çocukların kitap okuma alışkanlıklarının düzeyine bağlıdır. Milli eğitim sistemimizin bu anlamda aldığı önlemlerin ötesinde okullarda kitap okuma alışkanlığının kazandırılması ve neticede çocukların düşünebilme yetilerinin artırılması amacıyla atölye çalışmaları geliştirilmelidir. Özellikle kitap okumaya ve okuduğu kitapları özetlemeye yönelik yeni dersler müfredata eklenebilir diye düşünüyorum. Bununla birlikte analitik düşünce ve analiz etme becerilerini artırıcı derslerin de artık müfredatlarımızda olması gerektiğini düşünüyorum. Bir daha ki yazımızda bu konuyu tartışmak elzemdir sanırım.

ZAMANIN HAFIZASI: ARŞİVLERİN SESSİZ TANIKLIĞINDA OSMANLI TÜRKÇESİ

Doç. Dr. Erdal KILIÇ
Akademisyen - Medeniyet Üniversitesi

**Osmanlı Türkçesi:
Sadece Bir Dil Değil,
Bir Medeniyet
Hafızasıdır.**

**Evliya Çelebi'nin
kaleminde gezi,
Karacaoğlan'ın
sazında türkü,
Tevfik Fikret'in
mısrasında sorgu,
Ve her mezar
taşında bir fısıltı...**

**Medeniyet,
kelimelerde yaşar.**

Osmanlı Türkçesi, Türk dilinin tarihî seyri içinde Arap alfabesiyle yazıya dökülmüş, Arapça ve Farsçadan aldığı öğelerle gelişmiş; ancak özü itibarıyla Türkçenin devamı niteliğindeki köklü bir yazı dilidir. İslâmiyet'in kabulünden itibaren Arap harfleri yalnızca dinî metinlerin değil; edebiyat, sanat, hukuk, tıp ve iktisat gibi çeşitli alanlardaki metinlerin de taşıyıcısı olmuştur. Bugün halk arasında "Osmanlıca" olarak bilinen bu yazı formu, aslında Osmanlı döneminde kullanılan Türkçenin tarihî bir versiyonudur.

Tarihçi İlber Ortaylı'nın da ifade ettiği gibi, Osmanlı Türkçesi müstakil bir dil değil; Arap harfleriyle yazılmış Türkçedir. Zamanla evrilmiş, gelişmiş, ama hiçbir zaman Türkçeden bağımsızlaşmamıştır. Onun bir yabancı dil gibi algılanması, dil bilincindeki süreksizlik ve tarihsel kopuşla açıklanabilir.

Yüzyıllar boyunca çok dilli bir medeniyetin ikliminde şekillenen Osmanlı Türkçesi, başta Arapça ve Farsça olmak üzere çeşitli kültürel temaslardan beslenmiş, fakat bu etkileşimle kimliğini yitirmemiştir. Aksine, ifade gücünü artırmış, estetik derinliğini genişletmiştir. Şemseddin Sami'den Attila İlhan'a kadar pek çok düşünce insanı, Osmanlı Türkçesinin millî karakterine dikkat çekmiş, Batı dillerinin de Latince ve Arapça gibi dış kaynaklardan beslendiğine vurgu yapmıştır.

Bu yazı dili yalnızca saray mensuplarının değil; halkın, sanatkârın, şairin, seyyahın ve düşünürlerin de dili olmuştur. Karacaoğlan'ın türküsünde, Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinde, Namık Kemal'in coşkulu satırlarında ve Tefik Fikret'in sorgulayıcı mısralarında aynı dilin farklı boyutlarını duymak mümkündür. Bu metinlerin günümüzde anlaşılabilmesi, dilin karmaşıklığından çok, eğitim sistemindeki aktarım eksikliğinin bir sonucudur.

Osmanlı Türkçesi yalnızca bireysel değil, aynı zamanda kolektif hafızanın da taşıyıcısıdır. Kütüphane ve arşivlerde muhafaza edilen milyonlarca taş baskı ve yazma eser, yeni nesillerin ilgisini beklemektedir. Bu kaynaklara erişim çoğu zaman dolaylı ve hatalı çevirilerle sınırlı kalmakta; oysa Osmanlı Türkçesini öğrenmek, birincil kaynaklarla doğrudan temas kurmanın yolunu açmaktadır.

Bu dilin zarafeti, mezar taşlarına dahi yansımıştır. Hat sanatı, şiir, kıssa ve sembollerle bezeli bu taşlar, suskun anıtlar değil; bilakis konuşan tanıklardır. Osmanlı Türkçesi, yalnızca filolojik bir uğraş değil; tarih, sosyoloji, sanat tarihi ve düşünce dünyasının da kapılarını aralayan bir anahtardır. Geçmiş anılamının ötesinde, kültürel kimliğin inşasında önemli bir işlev üstlenir.

Her yıl üniversite öğrencileri ve akademisyenlerle gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivleri gezilerimiz, bu dilin mekânla bütünleşmiş ruhunu hissetmek için eşsiz bir imkân sunmaktadır. İstanbul'un Kağıthane ilçesinde yer alan bu merkez, dışarıdan modern bir kurum gibi görünse de içeri adım atıldığında ziyaretçiyi asırlık bir zaman yolculuğuna çıkarır. Burada yalnızca belgeler değil; kâğıdın sabrı, mürekkebin hafızası ve harflerin zarafeti konuşur.

Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivleri, Osmanlı devletinin yaklaşık altı asırlık yönetim tecrübesini belgeleyen milyonlarca dokümana ev sahipliği yapmaktadır. Padişah fermanlarından köylü arzuahallerine, mahkeme kayıtlarından uzak sefer izlenimlerine kadar uzanan bu belgeler, siyasal tarih kadar sosyal, ekonomik ve kültürel yapıyı da aydınlatan birer anahtar işlevi görür.

Bu belgeleri yalnızca veri yığını olarak görmek yanıltıcıdır. Zira bir ferman hattında sanat, bir defter düzeninde bürokratik disiplin, bir şikâyet mektubunda halkın sesi, bir mühürde devlet ciddiyeti okunur. Her belge, hem tarihî bir kaynak hem de kültürel bir sembol niteliğindedir.

Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivleri, düzenlediği sergiler, yayınlar, eğitim programları ve tanıtım gezileriyle yalnızca araştırmacılara değil, tüm topluma hitap eder. Bu yönüyle, toplumsal hafızayı canlandırma ve tarih bilincini güçlendirme görevini üstlenir adeta.

Kağıthane'deki bu merkez, İstanbul'a yolu düşen herkes için yalnızca bir ziyaret noktası değil; tarihle, dil ve kültürle iç içe geçmiş bir yolculuğun da başlangıcıdır. Ziyaretçiler burada yalnızca belgelerle değil, bir milletin hayalleri, mücadeleleri ve umutlarıyla buluşur.

Sonuç olarak, Osmanlı Türkçesi yalnızca geçmişin dili değil; aynı zamanda medeniyetimizin zihinsel, kültürel ve estetik kodlarını taşıyan bir mirastır. Bu dili öğrenmek, tarihi anlamının ötesinde, kimliği yeniden kurmak, hafızayı diri tutmak ve geleceğe sağlam temellerle yürümek için gereklidir. Çünkü medeniyet, kelimelerde yaşar; ve Osmanlı Türkçesi, bu medeniyetin yaşayan sesidir.

MERHAMET TEMELLİ EĞİTİM

Mustafa ALTINOY

Eğitimci Yazar - Derya Öncü Okulları Gen. Müd.

**Mükemmel değil,
merhametli çocuklar
yetiştirin!**

**Eğitim sadece zihin
işisi değil, bir ruh
inşasıdır.**

**Baş yukarı bir
toplum, ancak
merhamet temeli
üzerine kurulabilir.**

Allah'ın yeryüzünde yaratılmışlara canlılara en büyük hediyesi merhamettir. Merhamet; kalpleri kin, öfke ve intikam gibi hastalıklardan temizlemektir. Irkı, rengi, ne olursa olsun "yaratılanı hoş gördük yaratandan ötürü" anlayışıyla can taşıyan her varlığa kalp inceliği gönül yumuşaklığı ve muhabbet nazarıyla bakmaktır.

Merhameti olmayın adaleti, adaleti olmayanın da merhameti olmaz. Adalet ve merhamet ikiz kardeş gibidir. Aile içi şiddet ve cinayetlerin güncelliğini koruduğu çağımızda merhamet eğitime her şeyden daha fazla ihtiyaç duyuyoruz. Aileden başlayarak, okulda, sokakta ve toplumun tüm kurumlarında adaleti tesis etmenin en önemli yolu merhametten geçer. Merhamet ve adalet kavramlarının ilk verileceği yer hiç şüphesiz başlangıçta aile ocağı ve daha sonra okullardır. Çocuklarımıza, vurup düşürmenin değil, tutup kaldırmamanın; erdemin, bencillikte değil, merhamet ve iyilikte gizli olduğunu okullarda vererek gelecek neslin dünyaya düzgün bir yerden bakmasını sağlamız gerekir.

Türkiye'nin teknik anlamda eğitim sorunundan daha çok, insan yetiştirme sorunu vardır. Anaokulundan başlayarak üniversite bitene kadar 17-18 sene eğitim yapıyoruz yine de kötülükleri önleyemiyoruz. Maalesef modern toplumun çocukları sadece kendi başarısını gözetmesi, başka çocukları önemsememesi üzerinde kodlanıyor. Eğitim sistemi ve ebeveynler olarak son 40-50 yıldır akademik başarıya odaklandırıldık. Çocuklarımızı başarılı olmaları için bir çılgınlık halinde bir sınavdan öteki sınavlara sokarak bir yarışın içinde tutuyoruz. Çocuğumuz yarışma ve başarı odaklı eğitimdeki rekabet ve hırstan dolayı rakip gördüğü herkesin ezilmesi gerektiğini düşürerek zulmetmeye başlayabilir. Oysa merhametli olmak, ikramda bulunmak, mükemmel olmaktan çok daha iyidir.

“Mükemmel değil, merhametli çocuklar yetiştirin. Karıncaları ezmeyen, ağaç dallarını kırmayan, çiçekleri ezip geçmeyen, sevgiyi hissetmeyi ve hissettirmeyi bilen çocuklar.” (1)

Kapitalist düzenin mimarı olan Batı tasavvurunda “İnsan insanın kurdudur. / Büyük balık, küçük balığı yutar. / Alta kalanın canı çıksın” paradigması hâkimdir. “Gelinen noktada Batı düşünce ve düşünme biçimini temel alan eğitim sistemimiz, evrensel ölçütleri birinci plana alan bir anlayışla sadece öğretime odaklanmış, bireyin duygu, ruh, gönül ve vicdanını dikkate almayan, kendi gerçeğinden uzaklaşmış nesiller yetiştirmeye devam etmektedir. Oysaki eğitim ruh inşa eden bir sistemdir. Kapitalist, modernist ve nihilist bir paradigmayla evrensel insan yetiştirme tuzağından kurtularak kültür temelli eğitim yapılmadıkça gerçek bir eğitim yapılamaz.” (2)

Nurettin Topçu, “İlköğretimde, ruhun terbiyesi; ortaöğretimde, aklın terbiyesi; yüksek öğretimde ise ihtisaslaşma olmalıdır” der. Çocuklarımıza daha ilköğretimde ruhun terbiyesi çerçevesinde merhamet eğitimi vererek sonraki süreçte diğer öğrendiklerini bunun üzerine bina edebilir.

Bu nedenle eğitim ve öğretimin temelinde merhamet olmalıdır. Merhamet eğitimi; kalbin katılığı, kabalığı ortadan kaldıran, pasını silen, kin, öfke, intikam, şehvet ve ihtiras gibi kötü huylardan kalbi temizleyen bir eğitimidir. Merhametten yoksun bırakılan insan, aklıyla daha sistematik, zulümlere ve zorbalıklara imza atarak. “Hayvandan da daha aşağı” bir seviyeye inebilir.

İki dünya savaşını çıkarmak, Nagazaki’de, Hiroşima’da ve bugün Gazze’de, Doğu Türkistan’da olduğu gibi milyonlarca insanın ölmesine ve sakat kalmasına sebep olmak, “merhamet” ile tüm irtibatlarını kesmiş insanların işidir. Asrımızın, nemrutlarına ve zorbalarına karşı, dünyamızı emin bir yer kılmanın tek yolu “Merhamet Eğitimidir.

Nazi zulmünden kurtulmuş bir okul müdürünün okuldaki öğretmenlerine yollamış olduğu mektupta; “Bir toplama kampından sağ kurtulandan biriyim. Gözlerim hiçbir insanın görmemesi gereken şeyleri gördü. İyi eğitilmiş ve yetiştirilmiş mühendislerin inşa ettiği gaz odaları, iyi yetiştirilmiş doktorların zehirlediği çocuklar, işini iyi bilen hemşirelerin vurduğu iğnelerle ölen bebekler, lise ve üniversite mezunlarının vurup yaktığı insanlar... Sizlerden isteğim şudur: Öğrencilerinizin insan olması için çaba harcayın.

Bu nedenle ders kitaplarının dilinin değiştirilerek bizim eğitim anlayışımız doğrultusunda toplumun temel inançlarına uygun hale gelmesi lazım. Eskimeyen klasik temel eserlerimiz, Mesnevi’de, Bostan Gülistan’da, Beydaba’da, Dede Korkut’da geçen hikayelerden yola çıkarak merhamet, adalet, iyilik, diğergam olmak gibi değerlerle çocuklarımızın ruhlarını sağlam temeller üzerine örmemiz gerekiyor. Aksi takdirde acımasız, merhametsiz, alta kalanın canı çıksın ya da başarı odaklı eğitim yarışı bizi de çocuklarımızı da bitirebilir.

Maalesef Son yıllarda modern eğitim anlayışı diyerek sosyal medya fenomenlerinin öğütleri ve kişisel gelişimcilerin tavsiyeleri ile çocuk yetiştiriyoruz. Geleneklerimiz ananelerimiz örf ve adetlerimiz varken, onları beğenmeyip; birkaç kitaptan alıntı yaparak takipçi çoğaltmak için hiç çocuk büyütmeden çocuk eğitimi kitapları yazan çağdaş tiplerin peşine düştük. Dijital dünyanın hız ve haz girdabı ile asosyalleşen insanımız yolda birisi bir kazaya uğrasa ona merhamet nazarıyla bakıp kurtarmak yerine ilk olarak selfie çekimi yapmayı düşünüyor.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın son koymuş olduğu adabı muaşeret derslerinin içi iyi doldurulursa bu konuda olumlu bir adım olarak kaydedebiliriz. Ancak “Merhamet Eğitimi” ilk önce ailede, anne ve babayla başlar. Aile olarak davranışlarımızla da merhamet eğitimi evde vermemiz ve örnek olmamız gerekiyor. Birisine yardım ederken, hayvanlara şefkat ve sevgi gösterilirken çocuklarımızla beraber yaparak onların iyilik yapma, iyiliği çoğaltma ve merhamet duygularını beslemeliyiz. Eğer sadece puan ve başarı hikayeleri anlatıp arkadaşlarıyla kıyaslama yapıp öne geçme gibi örneklerden bahsederek çocukta merhametten ziyade hırs ve rekabet duyguları gelişecektir.

Merhamet konusunda, Necip Fazıl Kısakürek’in eserinden sinemaya uyarlanan “Reis Bey” herkese tavsiye edeceğim en güzel filmlerden. Filmde geçen manifesto gibi cümlelerle yazımı bitiriyorum.

“Ağlayanlardan olmak varken ağlatan olmak reva mıdır? / Ağlayabilseydiniz anlayabilirdiniz. / Siz merhametten ve acıma duygusundan yalnız zarar geleceğine inanmışsınız. / Baş aşağı bir cemiyeti başyukarı edecek bir anlayış ancak merhamet temeli üzerine kurulabilir”

TÜRKİYE'DE ÇOCUKLARIN %65'İ GERİ ZEKÂLI MI?

Salih UYAN

Eğitimci Yazar - İhlas Eğitim Kurumları

**Zekâ, sadece
ölçülen bir skor
değil; yaşanan
hayatın, verilen
fırsatların ve görülen
değerin bir
yansımasıdır.**

**Kültürü, coğrafyayı,
sofrayı bile hesaba
katmayan bir sistem,
sadece not verir.
İnsan yetiştirmez.**

16 Ekim 1964 yılında Hürriyet gazetesinde "Türkiye'de Çocukların %65'i Geri Zekâlı" manşetiyle bir haber çıkmış.

Araştırmayı İstanbul Tıp Fakültesi'ne bağlı Çocuk Psikiyatri Enstitüsü yapmış. Ve araştırma sonucuna göre geri zekâlılığın sebepleri de şöyle sıralanmış:
Çocukların iyi beslenememesi, sosyal ve iktisadi şartların kötülüğü ve cehalet.

Uzmanlar bu ilginç araştırma sonrasında bir açıklama yapmışlar ve şöyle demişler:
"Sebze yemekleri, domates ve marulun zekânın inkişafı için büyük rolü vardır. Anneler mümkün mertebe çocuklarını ekmekle değil, bunlarla doyurmalıdır."

Sonraki yıllarda uzmanlar bu araştırmada çocukların zekâ seviyesinin nasıl ölçüldüğünü merak etmişler. Ve araştırmada kullanılan zekâ testine ulaşmışlar. Almanlardan alınan bu testi inceleyen uzmanlar, daha ilk sayfada ilginç bir soruyla karşılaşmışlar.

Sayfada, üzerinde tabak, çatal, kaşık gibi şeyler olan bir yemek masası fotoğrafı varmış. Soru da şuymuş;

"Bu sofrada eksik olan nedir?"

Bizim çocuklar sofraya bakıp hemen "Ekmek," yazmışlar cevap kâğıdına. Ama doğru cevap bıçakmış.

Buna benzer başka soruları da görünce, Aziz Nesin'i bile kışkıandıran bu sonucun nasıl çıktığı anlaşılmış. Tabii bu arada kültürel öğeler ve sosyoekonomik şartlardan bağımsız bir ölçme değerlendirme sisteminin nasıl çuvalayabileceği net bir şekilde ispat edilmiş.

Bu araştırma çok uç bir örnek tabii. Ama benzer araştırma sonuçlarına hâlâ rastlayabilmek mümkün.

Mesela Mozart dinleyen çocukların, dinlemeyenlere kıyasla daha zeki olduğunu ileri süren araştırmaları siz de duymuşsunuzdur mutlaka. Hatta gaza gelip, daha çocuk annesinin karnındayken klasik müzik seanslarına başlayan bir sürü insan var.

Evet, araştırma sonucu doğru. Ama biraz inceleme yapıldığında farklı bir durum ortaya çıkıyor. Araştırmaya dâhil edilen ailelerin bir kısmı ekonomik olarak zayıf. Çocuklar zorlukla okula gönderiliyor. Evde tek kap yemek zor çıkıyor. Çocukların okul başarıları da genelde düşük.

Mozart dinleyen ailelerin ekonomik durumuysa diğerlerine kıyasla çok daha iyi. Bu evlerde genelde kütüphane var. Akşam yemeğinde en az dört çeşit yemek yeniyor. Aile her yaz yurt dışına tatile gidiyor. Çocuklar da özel okullarda okuyor ve akademik başarıları yüksek.

Bütün bunları da göz önüne aldığınız zaman zekâyla ilgili konunun Mozart'la çok da alakalı olmadığı anlaşıyor.

Öyleyse şunu rahatlıkla söyleyebiliriz; herhangi bir araştırma sonucunu sırf "Bilimsel," diye hemen kabul etmemek lazım. Çünkü ölçme ve değerlendirme arasındaki köprü sağlam olmayınca, yapılan araştırmalar insanları yanıltabiliyor. Hele araştırmanın konusu insansa, pozitivist paradigmanın değerden, kültürden ve bağlamdan bağımsız, genelleyici ve indirgeyici yöntemi hiç işe yaramıyor.

Bir yandan, eğitim insanları hayata hazırlamalı diyoruz. Ama öğretim programlarını hazırlarken yaşanan hayatları hiç umursamıyoruz.

Okullara, devletin resmî ideolojisini halka aktarma rolü veren zihniyet hâlâ merkezî yönetimden yana. Ülkenin bölünmez bütünlüğü bölünecek diye korku içindeler. Hâlbuki coğrafyadan, kültürden, değerlerden ve sosyolojik yapıdan bağımsız bir müfredat ölü demektir. Ve böyle bir müfredat ancak suni teneffüsle işlenir.

Hatta bırakın sosyolojik yapıyı falan, sofraya kültürünü bile es geçen bir ölçmenin nasıl yanlış bir değerlendirmeye yol açtığı ortadadır. Suni teneffüs ve kalp masajıyla müfredatlar sene sonuna yetişir belki ama ülkede doğru dürüst insan yetişmez.

Yetişenler de milleti zeki ve geri zekâlı olmak üzere ikiye ayırmaktan başka işe yaramaz.

DEĞERLER EĞİTİMİ İLE DEĞERLENEN ÖĞRETİM

Ömer Faruk KONCA
Eğitimci - Bilgiçağı Eğitim Kurumları

**Eğitim sadece bilgi
vermek değil, iyi
insan yetiştirmektir.**

**Değer olmadan bilgi,
insanlığa fayda değil
zarar getirir.**

**Allah, iyilik eden ve
işini güzel yapanları
sever."
(Bakara, 2/195)**

Eğitimin esas amacı yalnızca bilgi vermek değil, aynı zamanda iyi insanlar ve dolayısıyla iyi bir nesil yetiştirmektir. Modern dünyada öğrencilerimizin akademik başarıları ne kadar önemliyse, karakter gelişimleri ve değer dünyaları bir o kadar değerlidir. Çünkü bilgiyi taşıyan bireyin karakteri zayıfsa, o bilgi insanlığa fayda yerine zarar verebilir.

Hazreti Mevlânâ'nın özlü sözüyle ifade edecek olursak: "Nice insanlar gördüm, üzerinde elbisesi yok; nice elbiseler gördüm, içinde insan yok." Bu söz, bilgi ile değerlerin bir arada olması gerektiğini güçlü bir şekilde vurgular. Eğitim, yalnızca zihne değil, aynı zamanda kalbe de dokunmalıdır. Merhum Enver Ören Bey'in "Eğitim, gönüllere dokunmaktır." sözüne atıfta bulunursak, gönüllere ulaşmanın yolu sevgi, muhabbet ve maneviyattan geçer. Gönül kapısının anahtarı değerlerimizdir.

Bugün eğitim kurumları olarak, bilgi çağının gerektirdiği teknolojik altyapıları oluşturduğumuzu; akademik kadrolarımızı, fiziksel imkanlarımızı, yarışma ve sınav başarılarımızı gururla paylaşıyoruz. Evet, bunlar son derece önemli; ancak bu başarıların kalıcı bir anlam taşıyabilmesi için değerler eğitiminin sistematik ve somut bir yaklaşımla yürütülmesi şarttır. Değerler eğitimi, haftada

bir saatlik bir formalite etkinliği olmaktan öte; okulun iklimine, kültürüne, öğretmenin bakış açısına, yöneticinin diline ve tüm okul topluluğunun yaşamına tamamen yerleşmiş bir anlayış olmalıdır.

Gönül coğrafyamızın maruz kaldığı zulümlerle birlikte, günümüzde eksikliğini hissetmeye başladığımız saygı, empati, sorumluluk, merhamet, adalet ve yardımseverlik gibi evrensel değerler, öğrencilere sadece öğretilmemeli, aynı zamanda yaşatılmalıdır. Bu noktada öğretmenlerimiz hem akademik birer rehber hem karakter eğitiminde örnek alınan kişilikler olarak çok önemli bir rol üstlenmektedir.

Unutmamalıyız ki, sadece sınavlarda başarılı olan değil; hayatta iz bırakan, insanlığın yararını gözeten, hayırlı ve güzel işler yapan insanlar yetiştirmek en büyük kazanımımızdır. Okullarımızı sadece akademik başarı merkezi değil, aynı zamanda değer üreten, Rabbimizin razı olduğu tarzda insanlar yetiştiren, gönüllere hitap eden kurumlar hâline getirmek hepimizin ortak sorumluluğudur.

Çünkü öğretim, değerlerle bir anlam ifade eder. Değerlerimiz ise öğretimi insanlığa faydalı kılar. Hakiki eğitim işte bu dengede saklıdır.

"Doğrusu Allah, iyilik eden ve işini güzel yapanları sever." (Bakara, 2/195)

21. YÜZYILDA ÖĞRETMEN OLMAK/OLMAMAK: BÜTÜN MESELE

Danyal SÜZGÜN
Eğitim Yöneticisi - Şehir Koleji Gen. Müd.

**Zaman değişti.
Bilgi değişti.
Toplum değişti.**

**Bugün öğretmen,
sadece ders anlatan
kişi değildir.**

**Toplumun pusulası,
Vicdanın taşıyıcısı,
Bilginin rehberi,
İnsanın mimarıdır.**

Zaman değişir, toplum değişir, bilgi değişir... Ve tüm bu değişimin tam kalbinde, dünyayı çocukların ve gençlerin gözlerinden yeniden kuran bir meslek vardır: öğretmenlik. Tarih boyunca farklı unvanlarla, farklı araçlarla ama aynı temel sorumlulukla var olmuştur: Bilgiyi aktarmakla kalmayıp insanı inşa etmek.

Peki ya 21. yüzyılda öğretmen olmak ne demektir?

Dünyaya, hayata, teknolojiye, bilime, kültüre, tarihe, eğlenceye, emeğe, yeni iş kollarına, yapay zekâya, ekonomiye, sanayiye, trafiğe, sağlığa, doğaya, canlılara... Binlerce kavrama dair konuştuğumuz, sorunlara çözümler aradığımız, daha iyi ve yaşanabilir bir dünyayı düşlediğimiz, herkes için barışı, refahı ve huzuru istediğimiz ve en önemlisi de geleceği, geçmişten kopmadan var etmeyi planladığımız yerde; hangi alana, hangi dala, hangi noktaya bakarsak bakalım merkezde her vakit 'öğretmen'in olduğunu gördüğümüz hayati gerçeklikle yeniçağda, öğretmenleri ve öğretmenliği yeniden konuşmalıyız!

Konuşmalıyız ki milletçe, dünyaca; özden uzağa, doğrudan yanılsa düşmeyelim!

Zaman değişir, toplum değişir, bilgi değişir... Ve tüm bu değişimin tam kalbinde, dünyayı çocukların ve gençlerin gözlerinden yeniden kuran bir meslek vardır: öğretmenlik. Tarih boyunca farklı unvanlarla, farklı araçlarla ama aynı temel sorumlulukla var olmuştur: Bilgiyi aktarmakla kalmayıp insanı inşa etmek.

Peki ya 21. yüzyılda öğretmen olmak ne demektir?

Dünyaya, hayata, teknolojiye, bilime, kültüre, tarihe, eğlenceye, emeğe, yeni iş kollarına, yapay zekâya, ekonomiye, sanayiye, trafiğe, sağlığa, doğaya, canlılara... Binlerce kavrama dair konuştuğumuz, sorunlara çözümler aradığımız, daha iyi ve yaşanabilir bir dünyayı düşlediğimiz, herkes için barışı, refahı ve huzuru istediğimiz ve en önemlisi de geleceği, geçmişten kopmadan var etmeyi planladığımız yerde; hangi alana, hangi dala, hangi noktaya bakarsak bakalım merkezde her vakit 'öğretmen'in olduğunu gördüğümüz hayati gerçeklikle yeniçağda, öğretmenleri ve öğretmenliği yeniden konuşmalıyız!

Konuşmalıyız ki milletçe, dünyaca; özden uzağa, doğrudan yanlışa düşmeyelim!

Dünden bugüne, bugünden yarına her şeyin etrafında hızla döndüğü öğretmenler, millet ve medeniyetlerin yegâne ilim ve kültür aktarıcılarıdır. Kabul edelim ki bugün tüm dünyada işler iyi gitmiyorsa bu, birçok sebepten ötürü eğitimin amacına ulaşamamasından ve eğitimin uygulayıcısı öğretmenlerin hak ettikleri itibarı, yetkiyi ve değeri görememesindendir.

Malumunuzdur ki güneş yoksa gündüz de yoktur!

Bugün bir öğretmenin omuzlarında yalnızca ders kitaplarının yükü yoktur. Dijital çağın hızla akan verileri, yapay zekâ, sürekli güncellenen bilgi

yığınları ve değişen insan profili; öğretmeni bir sınıfın duvarlarıyla sınırlı bir figür olmaktan çıkarır. Artık öğretmen; kılavuzdur, yol arkadaşısıdır, öğrenmeyi öğrenmenin anahtarıdır. Öğretmen, hayatın içindeki her şeydir!

Modern dünyanın öğretmeni, öğretmekle yetinmeyendir. Öğrencisini ezberin dar sokaklarına hapsedmez; eleştirel düşünmeye, sorgulamaya, üretmeye teşvik eder. Çünkü bilir ki bugünün öğrencisi yarının iş gücü değil, yarının fikir mimarıdır. Ve geleceğin dünyası, kendi cümlesini kuramayanların değil, yeni cümleler icat edenlerin dünyası olacaktır.

Ancak öğretmen yalnızca bir sınıfın öğretmeni değildir; toplumun öğretmenidir. Çocuklara bilim öğreten de odur, aileye rehberlik eden de... Doktoru da, mühendisi de, işçiyi de, sanatçıyı da yetiştiren odur. Öğretmen; yöneticinin vicdanında, bir işçinin emeğinde, bir sanatçının eserinde iz bırakandır. Toplumun her kademesi, öğretmenin izinden geçer. Bu yüzden "Dünyada her meslek, öğretmenin eseridir." sözü, bir gerçeği hatırlatır: Öğretmen toplumun temel taşıdır.

Bugün öğretmenlik yalnızca bir meslek değildir; aynı zamanda pek çok zorluğun da omuzlandığı bir sorumluluktur. Bir öğretmen, öğrencisinin akademik başarısından sosyal davranışlarına, psikolojik durumundan aile içi sorunlarına kadar pek çok konunun doğal muhatabıdır. Sadece bilgi aktaran değil; ekonomik sorunlarla, sosyal beklentilerle, sanal dünyanın suniliğiyle hatta çoğu zaman değersizleştirilmeye çalışılan itibar mücadelesiyle de baş başadır. Nitekim öğretmenin rolü büyüdükçe yükü de artmıştır.

Bir ulusun medeniyet yolundaki yürüyüşü, öğretmenine verdiği değerle ölçülür." sözü tam da bu yüzden her zaman geçerlidir. Çünkü öğretmen yalnızca bireyi değil; aileyi, mahalleyi, şehri, ülkeyi şekillendirir.

1.Yüzyılda öğretmen olmak her gün yeniden öğrenmek demektir. Bilginin sınır tanımadığı bir çağda, kendini güncel tutmayan bir öğretmen, öğrencisinden geri kalır. Bu yüzden öğretmen, sadece ders anlatan değil, araştıran, gelişmeleri izleyen, teknolojiyi rehber edinen insandır. Fakat öğretmenin sürekli öğrenmesi, gelişmesi ve üretmesi için önce ona bu imkânların sunulması gerekir. Çünkü “Dünyada her şeye değer biçilebilir fakat öğretmenin eserine asla.”

Bir öğretmen, geçim derdiyle, toplumsal değersizlikle mücadele etmek yerine, enerjisini sınıfa, çocuklara, bilime ve insanlığa ayırmalıdır. Bir milletin gerçek kalkınması, öğretmenin elini güçlendirmekten geçer. Çünkü öğretmen, bir milletin teminatıdır. Aynı zamanda bu çağın öğretmeni bir değerler taşıyıcısıdır. Dijital dünyanın hızında kaybolan vicdanı, adaleti, empatiyi, nezaketi çocuklara yeniden hatırlatır. Çocukların zihinlerine bilgiyi, yüreklerine ise insan olmanın asaletini işler. Ancak bu da kolay değildir. Dijital bağımlılıklar, dikkat dağınıklıkları, aile içi iletişim kopuklukları... Öğretmen, tüm bunlarla baş ederken toplumdan destek görmek ister.

1.yüzyıl öğretmeni, sabırlıdır. Çünkü bilir ki karşısındaki her öğrenci ayrı bir evrendir. Tek tip başarı reçetelerine sığmazlar. Bu yüzden her çocuğa farklı yaklaşır. Kimi zaman bir rehber, kimi zaman bir psikolog, kimi zaman bir rol model olur. Her öğrencinin potansiyeline inanır ve o potansiyelin açığa çıkması için çabalar. Fakat öğretmenin emeği, sözü, yetkisi ve yetkinliği görmezden gelirse bu gayretler de yarım kalır.

Ve elbette çağımızın öğretmeni işbirlikçidir. Meslektaşlarıyla, velilerle, yöneticilerle, sanatçılarla, bilim insanlarıyla el ele verir. Eğitim artık dört duvar arasında değil, hayatın her alanında akar. Öğretmen bunun farkındadır; öğrenmeyi okuldan sokağa, ekrandan atölyeye taşır. Çocuğun çevresini öğrenme alanına dönüştürür. Ancak her şeyden önce bir toplumun öğretmene sahip çıkması gerekir. Çünkü öğretmen ne kadar güçlü durursa, toplumun her meslek grubu o kadar güçlü durur.

Bugünün öğretmeni sadece bugünü anlatmaz, geleceği kurar. Teknolojiyi korkarak değil; akıllıca kullanarak, öğrencilerini bağımlı kılmadan bilinçli bireyler haline getirir. Kendisini geleceğe hazırlarken, öğrencisinin yetkinliklerini de çağın ihtiyaçlarına göre şekillendirir. Fakat her şeyden önce öğretmenin kendisi için de bir güven ortamı gerekir. Çünkü öğretmen, toplumun pusulasıdır.

1.Yüzyılda öğretmen olmak zor mu? Elbette zor. Fakat bir o kadar da heyecan verici. Çünkü bir öğretmenin dokunuşu, bir ömür sürer. Ve hangi çağda olursa olsun, değişmeyen tek gerçek şudur: İyi bir öğretmen, geleceği değiştirebilir.

Bir öğretmenin yetiştirdiği bir öğrenci, bir okuldaki mezun olmaz; bir toplumun kaderine dokunur. Bu yüzden öğretmenlik, mesleklerin en kıymetlisidir. Ve bir millet, en kıymetli varlığını; yani çocuklarını, öğretmene emanet eder. Bundan daha büyük bir sorumluluk, daha kutsal bir görev var mıdır?

Bu yüzden 21. yüzyılda öğretmen olmak; yeniye anlamak, eskiyi hatırlamak ve insan kalabilmenin yollarını hiç unutmadan yeni nesillere taşımaktır. Çünkü bilginin ışığı ne kadar parlaksa, değerlerin gölgesi o kadar serinletici olmalıdır. Ve öğretmen, bu ışıkla gölgenin en doğru dengesini kurabilen nadir kişidir. Bugün öğretmen, yalnızca bir sınıfta değil, toplumun vicdanında, sokaklarında, atölyelerinde, meclislerinde, sahnelerinde, fabrikalarında, laboratuvarlarında vardır. Çünkü öğretmen toplumun temel taşıdır. Ve bir toplum, temel taşı ne kadar sağlam tutarsa, geleceği o kadar güçlü inşa eder. Unutmayalım: “Bir öğretmenin değeri; bir milletin geleceğinin değeridir.”

Tüm bu yazılan ve bu asırda öğretmende olması istenen/gereken onlarca özellik karşısında; kalplere girip, akıllar iyileştiren; ruhlar döküyup, gönüller güzelleştiren öğretmenlerimize verebileceğimiz sadece dört şey var: saygı, değer, yetki ve itibarlarıdır. Vesselam!

KALIP CÜMLELER MÜZESİ

Hacer ELBEY

Eğitim Yöneticisi - Çocuk Kalbi Anaokulu

Giriş katında “Ben senin iyiliğin için söylüyorum” panosu karşılıyor bizi. Üzerine hafif toz çökmüş, ama hâlâ gün gibi geçerli. Biraz ilerleyince “Elalem ne der?” vitrininde duruyoruz. Camın ardında çerçevelenmiş cümleler: “Kız kısmı öyle yapmaz,” “Erkek adam ağlamaz,” “Bu yaşta yakışıyor mu sana?”

İkinci katta ilişkiler bölümü var. “Ben değiştim,” “Sen daha iyilerine layıksın,” “Sorun sende değil, bende” replikleri balmumu heykellerle reenkarne edilmiş. Hepsi birbirine benziyor ama hepsi de başka başka kırıkların yankısı. Bir köşede “Ben seni hiç aldatmadım, sadece biraz uzaklaştım” duvarına çiviyle kazınmış.

Üçüncü katta aile salonu: Girişte “Biz seni okutalım, sen yeter ki adam ol” yazısı. Yan vitrinlerde anne terliğiyle süslenmiş “Bu evin kuralları var”, “Ben senin annenim, arkadaşın değilim” örnekleri. Bir köşede babaların sessiz heykelleri, ağızlarında eksik olmayan bir cümleyle duruyorlar: “Bizim zamanımızda bir ekmeği yedi kardeş paylaşırdık.”

Dördüncü katta kurumsal kalıplar...

“Biz bir aileyiz.” “Senin gelişimini önemsiyoruz.” “Bu süreçte hepimizin taşın altına elini koyması gerekiyor.”

Pek çok çalışan hâlâ o odada mahsur. Çıkış kapısı “Kendini geliştirmek istersen hafta sonu da gelebilirsin” cümlesinin ardında kilitli.

Çocuk bölümünde en sık duyulanlar: “Yaramazlık yapma.” “Büyüyünce geçer.” “O kadar oyuncağın var, hâlâ neyin eksik?” Küçük sandalyeler, kırmızı burunlu palyaço suratlı susturma cümleleriyle çevrili.

Ve en üst katta varoluş salonu:

“Hayat böyle işte.” “Kaderinden kaçamazsın.” “Her şeyin hayırlısı.”

Bu cümleler hem avunma, hem boyun eğiş; hem dua, hem teslimiyet.

Ortasında sonsuz dönen bir plak çalışıyor:

“Zaman her şeyin ilacıdır.”

Müzenin çıkışında bir pano var:

“Yine bekleriz.”

Altında küçük bir not:

“Zaten hiçbir yere gitmediniz ki.”

FOTOĞRAFLARDAN YANSIYAN KİŞİLİKLER

Halil Öz
Eğitimci Yazar

**Fotoğraflar...
sadece anları
değil, ruhlarımızı
da yakalar.**

**Her fotoğraf,
zamana direnmiş bir
duygudur.**

**Bir hafızadır.
Bir aynadır.
Ve bazen...
bir maskedir.**

En nadide ve en özel anlarımızın donmuş kareleridir fotoğraflar. Zaman ve mekan mefhumuyla sınırlandırılmış insan yaşamının zamanlar üstü tanığı. Geçmişle kurduğumuz nostaljik ilişkinin en canlı şahidi...

Kendi bedenlerimize hapsolmuş acı çeken ruhlarımız hepimiz.

Anılar zihinlerimizin izbe ve tozlanmış köşelerinden fotoğraflar sayesinde gün yüzüne çıkar ve ete kemiğe bürünür. Bazı fotoğraflar ki baktığımızda mutluluk verir bizlere. En muzip, en delişmen, en cevval anlarımızı hatırlarız onlar sayesinde

-Bu fotoğrafı çektiğimizde sen daha küçüktün. Teyzen de gelmişti o gün bize. Sen bir sürahi suyu teyzenin üzerine dökmüştün.

Konuşmalara kahkahalarımız eşlik eder. Ve bizler bir yandan fotoğrafa bakıp bir yandan konuşurken, o anları yeniden yaşarız. Geride bıraktığımız ve şimdi birer tatlı anıya dönüşen yaşam kesitlerimiz gözlerimizi yaşartır. Kahkahalarımız, yerini hüznü tebessümlere bırakır.

Bazen de unutmak istediğimiz, bilinçaltına ittiğimiz yaşamlarımız, küllenmeye yüz tutmuş acılarımız, onlara kondurduğumuz bir nazarla birlikte gün yüzüne çıkar tekrar. Elimizde bir fotoğraf, gözlerimizden sicim gibi akan yaşlar hayata verilmiş bir poz gibi film karesinde dondurulmayı bekler.

-Baban bu fotoğrafı sen beş yaşındayken çektiymişti. Bir yıl sonra da o hastalığın pençesinde eriyip gitti.
-Babam beni sever miydi anne?
-Seni, kardeşlerini, hepimizi çok severdi, üzerimize titrerdi adeta.

Bakışlar fotoğraftan kaçırılır, ses titremeye başlar, gözler buğulanır. Omuzların titremesi, ardından bedenın sarsılmasıyla kendini gösteren acı, hıçkırıqlarla, elem içinde kıvranan ruhtan uzaklaşır. Fotoğraf albümleriyle olan ilişkimiz bir ayın havası içinde bazen meditasyona bazen de bir psikoterapi seansına dönüşür.

Ve kişilikler... Kişilikler objektiflerin kırılğan camlarında bir dönüşüm, bir başkalaşım yaşayarak yerini alır fotoğraf karelerinde. Hiç olmadığımız ve belki de hiç bir zaman olamayacağımız kişilikler ve görüntüler sunmaya çalışırız objektiflere

En suratsız, en itici tiplerimiz en sempatik; en laubalilerimiz en ciddi; en gururlu ve kibirlilerimiz en mütevazı, en komplekslilerimiz en rahat, en muktedir olmayanlarımız en otoriter tavırlarını sunarlar fotoğraflardan bizlere, kendi gerçek kişiliklerini unutup sahte rollere bürünerek.

Onlar ki konuşmaları, hal ve hareketleri film kahramanlarından aşırılmıştır. Hiçbir zaman kendileri olamazlar. Onlar ki bazen seven, bazen nefret eden; bazen mutlu, bazen kızgın; bazen güçlü, bazen zayıf olan çok boyutlu bir karakterden ziyade; tek yönünü ön plana çıkarmış ve bu yönüyle sivrilmiş birer tiptirler. Statülerine uygun rollerle yaşamın içinde debelenip dururlar. Gerçek yaşamın ortasında alabildiğine sanal ve yapaydırlar.

Bu hastalık statü sahiplerimizde daha çok gösterir kendini. İcraatlarıyla, kişilikleriyle dolduramadıkları koltuklarını sahte imajlarla doldurmaya ve yine sağlayamadıkları otoriteyi bu sahte imajlarla

sağlamaya çalışırlar. Bu tür fotoğrafların hepsinde istisnasız başlar dik, alınlar kalkık, bakışlar sonsuzluğa saplanmışçasına donuk, eller sıkı sıkıya birbirine kenetli, yüz hatları gergin, bedenler kaskatıdır. Manasız suratlardan yansıyan donuk bakışların ardına nüfuz edebilirsiniz oturmamış kişiliklerin iç çatışmalarını, komplekslerini, kendileriyle olan kavgalarını çok rahat görebilirsiniz.

Ah bir kendileri olabilseler, sizinle statüleri, mevki ve makamları üzerinden değil de gerçek kişilikleri üzerinden ilişki kurma yeteneğini kazanabilseler daha sevimli, daha sıcak ve hepsinden önemlisi daha sahici olacaklar. Ancak şimdilik statüleri uğruna yarattıkları sahte imajlardan örölü kafesleri içerisinde daha mutlu görünüyorlar. Ya da en azından öyle sanıyorlar.

Kendi bedenlerine hapsolmuş bir vaziyette kararsız, şaşkın ve azap içinde kıvranıp duruyorlar. Bu tiplere belki de yapılabilecek en büyük iyilik onların sık sık kendi fotoğraflarına bakmalarını sağlamak olacaktır. Belki bu sayede azap içinde kıvranan ruhlarından haberdar olurlar. Belki bu sayede ten kafeslerini, imajlardan örölü parmaklıklarını kırıp özgür ve asude ruhlara dönüşebilirler. Belki bu sayede daha sahici, daha sıcak ve daha sevimli dostlar olabilirler.

-Bir saniye, çekmeyin lütfen!

İrkilip kendine geldiğinde objektifin önünde en sevimli, en güzel en... tavrıyla poz vermeye çalışan müşteriyi fark edebildi.

Acı acı gülümsedi.

Azap içinde kıvranan bir ruh daha, hem de kendi bedeni içinde diye düşündü.

Orada daha fazla kalamayarak dışarıya çıktı. Dışarıda hayat bütün sahiciliği, sıcaklığı ve sevimliliğiyle akmaya devam ediyordu.

BİR EĞİTİMCİNİN ULUSLARARASI DENEYİMİ: GAIS VE MÜSLÜMAN OKULLAR AĞI

A. Cüneyt ŞENER

Eğitim Yöneticisi - Bilgiçağı Eğitim Kurumları

**Bu yolculuk,
Müslüman okullar
arasında sadece eğitim
değil, gönül köprüleri
de kurulabileceğini bir
kez daha gösterdi.**

- **Ortak yaz okulları**
- **Karşılıklı öğretmen
değişim
programları**
- **Teknofest benzeri
proje yarışmaları**
- **Kültürel ve
akademik ortak
etkinlikler**

2005 yılında, Erasmus programı kapsamında Ulusal Ajans tarafından Klasis Otel’de düzenlenen ve 17 Avrupa ülkesi, 17 İngiltere (British Council) ve 17 Türkiye temsilcisinin katıldığı hazırlık toplantısında, Türkiye adına yer almak benim için büyük bir mutluluktur.

Toplantının üçüncü gününde düzenlenen seminer ve çalıştayın ardından bende oluşan duygu, halk arasında sıkça kullanılan “Gavurdan dost, ayıdan post olmaz” sözüyle örtüşüyordu. Bu izlenim, yabancı okullarla yapılacak projelerin bizi ancak Avrupa düşünce sistemine asimile edebileceği ve daha ötesine geçemeyeceği yönündeydi. Bu düşünceler beni, “Acaba bu çalışmaları Avrupa’daki Müslüman okullarla yapamaz mıyız?” sorusuna yöneltti.

2009 yılında birlikte çalıştığımız Müslüman bir native speaker öğretmen, Londra’da tanıdığı “Tevhid Boys School” adlı okul ile bizi tanıştırdı. Bu okul ile Comenius projesi geliştirerek, bu düşüncüyü hayata geçirmiş olduk. Bu sayede yalnızca İngiltere’deki bir Müslüman okul ile değil, aynı zamanda o okulun bağlı olduğu AMS (Association of Muslim Schools – Müslüman Okullar Birliği) ve bu çatı kuruluş bünyesindeki birçok okul ile de tanışma fırsatı bulduk. Bu okullardan biri de Yusuf İslam’ın kurduğu The Islamia School idi.

2011 yılında, henüz çevrim içi eğitimin emekleme döneminde olduğu bir dönemde, bu okul ile “Skype Class” uygulaması üzerinden haftada bir gün sınıflarımızı birleştirerek ortak dersler gerçekleştirdik. Kurulan dostluklar sayesinde, İngiltere’den gelen öğrenci, öğretmen ve idarecilere ev sahipliği yaptık ve kendi derneğimiz bünyesindeki okulları tanımalarına yardımcı olduk. Bu ziyaretlerden birinde bir İngiliz okul müdüresinin, “Türkiye’ye gelirken bir Türk okulunu ziyaret edip oradan bir şeyler öğreneceğimi hiç düşünmemiştim.” demesini hâlâ hatırlıyorum.

Ayrıca biz de öğrencilerimizi ve öğretmenlerimizi İngiltere’ye götürerek bu okulları yerinde ziyaret etme fırsatı yakaladık.

2022 yılına gelindiğinde, AMS Başkanı Ashwaq Choudhry beni arayarak, merkezi Güney Afrika’da bulunan GAIS (Global Association of Muslim Schools – Dünya Müslüman Okullar Birliği) adına Türkiye’de bir çalıştay düzenlemek istediklerini bildirdi. Böylece GAIS ile tanışmış olduk.

Çalıştaydan birkaç ay önce, GAIS Başkanı Zaffar Ahmed Türkiye’ye gelerek hazırlıklara başladı ve bu vesileyle kendisiyle tanışma fırsatı bulduk. 2023 yılı toplantısı İstanbul’da 84 delegenin katılımıyla gerçekleşti. Bu toplantıda, Müslüman okulların ortak bir eğitim modeli oluşturma çabalarından mevcut sorunlara kadar pek çok konu tartışıldı, görüş ve öneriler paylaşıldı.

Programın kapanışındaki gala yemeği, Milli Eğitim Bakan Yardımcımız Sayın Nazif Yılmaz’ın katılımıyla Sultanahmet Vakfı’nda yapıldı. Bu programda, GAIS yönetim kurulunda yer alan tek Türk üye olan Sayın Zeynep Alp Hanımefendi ile de tanışma şansını yakaladık. Ayrıca ÖZKURBİR Derneği yönetimi de programa tam kadro katılarak destek verdi.

2023’teki GAIS toplantısı Güney Afrika’nın Durban şehrinde düzenlendi. Defalarca davet almamıza rağmen, toplantının her yıl ekim ayının ilk haftasında yapılması ve bu dönemin okulların açılış dönemine denk gelmesi nedeniyle yoğunluktan dolayı katılım sağlayamadık.

2024 yılı toplantısı ise Malezya’nın başkenti Kuala Lumpur’daydı. Yoğunluk ve davetler arasında bir denge kurarak bu defa katılmaya karar verdim. Program 4 gün sürdü.

Bu süre boyunca:

- * Din eğitimi metodolojisi,
 - * Eğitim liderliği,
 - * Gazze’deki çocuklara eğitim desteği,
 - * Müslüman perspektifinden edebiyat, gibi birçok konuda düzenlenen seminerlere katıldım.
- Fuaye alanında İslami eğitimle ilgili yayınları ve materyalleri inceleme fırsatı buldum.

Bir çocuğa soru sorarken içinizden, “İnşallah cevabı bilir de mahcup olmaz,” diye geçirmiyorsanız,

Hele sınıfta kızdığınız bir öğrenciyi tahtaya kaldırıp bilemeyeceği sorular sorarak cezalandırıyorsanız,

Öğrencilerinizi notla tehdit ediyorsanız,

Fenerbahçeli futbolcuları yedekleriyle birlikte bir çırpıda sayabilirken, öğrencilerin isimlerini hatırlamakta güçlük çekiyorsanız,

Ders planı yapmıyor, verdiğiniz ödevleri kontrol etmiyorsanız,

Sınıfın kontrolünü kaybetme endişesiyle grup çalışması yapmıyorsanız,

Hala konuşanları tahtaya yazıyorsanız,

Kusurumuza bakmayın!

Programda 256 delege yer aldı. Avustralya'dan Dr. Ozan Angın, Maarif Okulları Danışmanı Doç. Dr. Ömer Avcı ve yönetim kurulu üyesi Zeynep Alp, delegeler arasında benim dışında yer alan Türk üyelerdi. Eksik olmasın, daha önce Malezya'yı ziyaret etmiş olan Ömer Avcı Hoca, beni şehir merkezine götürerek turistik yerleri daha yakından tanımamı sağladı.

Programın son gününde bizlere şehir turu düzenlendi. Malezya İslam Üniversitesi'ni ve orada faaliyet gösteren iki Müslüman okulu ziyaret ettik. Bu ziyaretler sayesinde, okulların eğitim yaklaşımları ve müfredatları hakkında detaylı bilgi edindim.

Bu gezi bana, Müslüman okullar arasında gerçekleştirilebilecek uluslararası projeler konusunda ilham verdi. Örneğin:

- *Türkiye'de veya başka bir ülkede ortak yaz okulları düzenlemek,
- *Karşılıklı öğretmen değişim programları gerçekleştirmek,
- *Teknofest benzeri proje yarışmaları düzenlemek,
- *Ortak kültürel ve akademik etkinlikler planlamak.

GAIS'in 2025 yılı programı, Ekim ayında Sri Lanka'nın başkenti Kolombo'da gerçekleştirilecek. Katılmak isteyenler için bilgilendirme linki:

<https://gais.network/2025conference/>

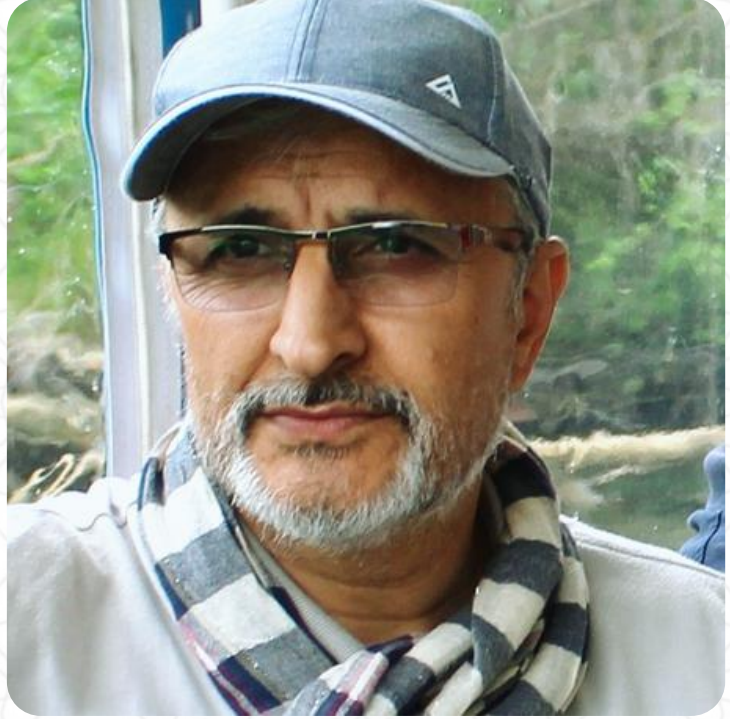
Selam ve muhabbetle.

İNSAN KÖRDÜR, SAĞIRDIR, DİLSİZDİR

Naci BEKTAŞ
Eğitimci Yazar

İnsanlar düşünce ve inançlarına katılmayan kişilerin söylediklerini dinleme ve anlama konusunda sağır, gerçekleri görme konusunda kör, haklılara hak verme konusunda ise dilsizdirler.

İnsan bir anlaşmazlık yaşadığında her zaman sadece kendini haklı görür. Muhatabını dinlese de ona hak vermek için dinlemez. Çünkü onun haksız olduğundan şeksiz şüphesiz emindir. Empati kuramadığı için bir türlü muhatabının zaviyesinden bakamaz.

Bakmaya çalışsa bile haksızlığına dair herhangi bir şey göremez. Daima karşısındakinin hatalarına odaklandığı için asla kendi içindeki tutarsızlığın ve çelişkinin farkına varamaz.

Herhangi bir konuda bir iddiası olduğunda aynı şey üzerinde yüz kere de düşünse gene aynı neticeye varır.

Farklı bir yola giremediği için asla farklı bir pencere açamaz. Çünkü onun bakabildiği tek penceresi, konuşabildiği tek bir frekansı vardır. Mevzûya defalarca yeniden ve yeniden bakabilse bile, zihnindeki düşünce akışını değiştiremez, bu akışın dışına çıkamaz.

Zaman değişse de çıkamaz, bilgisi çoğalsa da çıkamaz, yaşça kemale erse de çıkamaz. İnsan kendi varlığı ve menfaati söz konusu olduğunda yayından çıkmış bir ok gibi sadece hedefine kilitlenir. Ve o hedef, varlığını güvence altına almak ve haklılığını ispat etmektir.

İnsan kendi varlığı ve çıkarı söz konusu olduğunda silahın namlusu ve onun içindeki mermi gibidir, namlu onun kızgın egosu, mermi ise haklılığına duyduğu kesin inançtır.

SİNEMA VE TELEVİZYON DİZİLERİNİN GELENEKSEL AİLE YAPIMIZ ÜZERİNDEKİ OLUMSUZ ETKİLERİ

Sebahattin KAZAZ
Eğitim Yöneticisi

**Ekranlar Sadece
Eğlendirmiyor!
Modern çağın en
etkili silahı artık
silahlar değil;
diziler, filmler
ve çizgi filmler...**

**Peki ama farkında
mıyız?
Artan boşanmalar,
yozlaşan değerler,
rol model
karmaşası...**

Sinema, televizyon ve diğer medya araçları, modern çağın en önemli iletişim araçları olarak toplumsal yapıların şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Gerçekte ilk gününden beri sinema; bir kültür aktarım, propaganda, ideoloji transfer aracı olarak kullanılagelmıştır. Holywood denilince akla; güçlü ABD kimliği, kahramanlık, dünyaya ve hatta dünya dışı güçlere meydan okuyan, insanları koruyan, medeniyetin, varlığın, insanlığı merkezi olarak ABD geliyor ise bu, yüz yılı aşkın süredir var olan sinemanın propaganda vasıtası olarak kullanılması ile ilgilidir. Günümüzde dönem dönem önemi artan; Hint, Brezilya, Türk, Amerikan, Kore dizileri furiası her ne kadar drama ağırlıklı görölse de içinde transfer edilmek istenen kültürün motiflerini taşımaktadır.

Ülkemizde adını ancak belli kesimlerin belli restoranlarda duyduğu pizzanın Türkiye'ye girişinden önce Ninja Kaplumbağaları dizisinin ne kadar yaygın olduğunu ve her bir başarı sonrası pizza partileri ile yapılan kutlamaları görmüşüzdür. Ve sonrasında büyük pizza zincir mağazaları... Çizgi filmler, diziler, sinema ve bilgisayar oyunlarının gerek ideolojik gerek dinî gerek sosyal ve gerekse ekonomik çıkar amaçlar taşıdığı herkesin kabul ettiği bir gerçektir. Burada subliminal mesajlar ve 25. kare bilinçaltı programlama tekniği ile hedeflenenleri atlamamak gerektiğini belirtmek isteriz. Konumuz olmasa da bilgisayar oyunlarında teröristlerin, suçluların

çoğunlukla Müslüman görünümlü kişiler olduğu; saldırılması, ele geçirilmesi gereken yerlerin İslami motiflerle bezeli olduğu aşikârdır. Oyun yazarları veya oyunları yaptıranlar İslam karşıtlığını saklama gereği bile hissetmemektedirler. İ'lâ-yi Kelimetullah aşkı ile bu günlere ulaştırılan Türk çocuğu, alnında kelime-i şehadet yazılı kişiyi öldürmeyi bir zevk, bir camiye bombalamayı bir marifet sayabilmektedir.

Günümüzde televizyon dizilerinin, geleneksel Türk aile yapısı üzerinde göz ardı edilemeyecek seviyede olumsuz etkiler oluşturduğu yönünde ciddi araştırmalar vardır. Türkiye'de özellikle son yirmi yılda televizyon dizilerinin popülerliği büyük ölçüde artmış, bu diziler hem bireysel hem de toplumsal seviyede çeşitli sonuçlar doğurmuştur. Televizyon kanallarının siyasi taraf olmaları, haber ve tartışmalarındaki yanlılıklarına ilave olarak o siyasi ve ideolojik tarafı destekleyen dizilerle topluma ayar verme gayreti içinde olmaları da inkâr edilemez bir gerçektir.

Geleneksel aile yapımız, tarihî olarak din, ahlak, dayanışma, saygı, sevgi, sadakat ve geleneklere bağlılık gibi değerlere dayanmaktadır. Aile, geniş aile formuna yakın, ataerkil yapıya sahip, otorite figürü olarak babanın önder olduğu, annenin ise duygusal dengeyi sağladığı bir düzenedir. Aile üyeleri arasında karşılıklı sorumluluklar ve roller net olarak tanımlanmıştır. Birey, ailenin bir parçası olarak kimlik kazanır. Sadakat, mahremiyet, saygı ve itaat gibi kavramlar bu yapının temel taşlarıdır. Yine Türk aile yapısında kadın ve erkek rollerinin toplumsal sorumluluklarla şekillendiği bir yapı mevcuttur. Ancak bazı dizilerde, kadının yalnızca dış görünüşüyle ön plana çıkması veya erkek karakterlerin sürekli baskın, şiddete meyilli biçimde sunulması, toplumsal cinsiyet rollerinde ciddi bir bozulma oluşturmaktadır. Kadın karakterlerin uç noktalarda sunulması, gerçek hayatla örtüşmeyen beklentiler oluşturmaktadır. Bu da bireylerin evlilik ve aile hayatına dair beklentilerini çarpıtmakta, ilişkilerde tatminsizlik ve güvensizliklere sebep olmaktadır.

Ancak pek çok televizyon dizisi, bu değerlerin yerine bireyselci, materyalist ve yozlaşmış hayat tarzlarını ön plana çıkarmaktadır. Özellikle aile içi sadakatsizlik, şiddet, entrika ve lüks hayatın sıradanlaştırıldığı dizilerde; genç izleyicilerin, bu tarz davranışları normalleştirme eğilimi göstermesi amaçlanmaktadır. Aile büyüklerine saygının azaldığı, evlilik dışı ilişkilerin özendirildiği senaryolar, toplumun temel yapı taşı olan ailenin değerlerini aşındırmaktadır.

İstatistikler, Türkiye'de evlilik oranlarının düşüşünü gösterirken boşanma oranlarının ve gayrimeşru ilişkilerin giderek arttığını ortaya koymaktadır. Bazı diziler, evlilik dışı birliktelikleri, ensest diyebileceğimiz ilişkileri normal göstermektedir. Bu ilişkilerin, dizinin rol model olabilecek oyuncusu üzerinden normalleştirmeye çalışıldığı ortadadır. Bu ve benzeri olumsuz yayınları denetlemekle görevli RTÜK'ün (Radyo Televizyon Üst Kurulu) yaptırımları son derece yetersiz kalmakta, halkın önemli bir bölümünün şiddetli karşı duruşuna rağmen gerekli hukuki düzenlemeler yapılamamakta, hükûmetler soruna çare bulamamaktadır. Bu durumda siyasi çekişmelerin gerdiği toplumda karşı tarafın doğrusunun karşısında olma gibi çok yobaz bir görüş sığılığı içinde hareket edilmektedir. Bu da kesin doğrunun, toplumun her kesimi tarafından kabulü ve savunulmasını imkânsız hâle getirmektedir.

Televizyon dizileri, özellikle genç bireylerin kimlik gelişimi sürecinde rol model seçimini doğrudan etkilemektedir. Dizi karakterleri, çoğu zaman gerçek hayatla bağdaşmayan ancak ilgi çekici kurgularla sunulan modellerdir. Suçlular, dolandırıcılar, şiddet uygulayan bireyler ya da ahlaki kuralları hiçe sayan karakterlerin kahramanlaştırılması, gençlerin bu karakterleri taklit etmesine ve aile içindeki geleneksel rol dağılımını sorgulamasına sebep olabilmektedir. Mesela, bir dizide annesini küçümseyen, babasına itaatsizlik eden karakterin popüler hâle

gelmesi, genç izleyicilerde bu davranışların normal veya kabul edilebilir olduğu algısını pekiştirebilir. Bu durum aile içindeki otorite dengelerini zedeleyebilir ve ebeveyn-çocuk ilişkilerinde ciddi kopmalara yol açabilir.

Dizilerin, aile bireylerinin günlük hayatında kapladığı süre ve içerikleri, aile içi iletişimi de olumsuz yönde etkilemektedir. Ortak sofralar, sohbet saatleri ve aile içi etkileşim, yerini televizyon başında geçirilen sessiz saatlere bırakmaktadır. Aynı evin içinde bireyler, farklı dizileri takip ederken ortak zaman geçirmekten uzaklaşmakta; bu da iletişim bağlarının zayıflamasına sebep olmaktadır. Bunun yanı sıra, dizilerde sıkça rastlanan “aile içi düşmanlık” temaları da bireylerin aile üyelerine karşı güvensizlik geliştirmesine sebep olabilir. Birbirini sürekli kandıran ya da arkadan iş çeviren aile bireylerinin yer aldığı senaryolar, aile kavramının güvene dayalı yapısına zarar verebilir.

Pek çok popüler dizide aldatma, yalan, çıkar ilişkileri ve negatif davranışlar gayet normal ve cazip bir şekilde sunulmakta, bu da diziyi hayranlıkla takip eden aile bireyleri arasında bütün çarpıklıkların normalleşmesi sürecini doğurmaktadır.

Yine dizilerde özendirilen -gerçekte çok az bir kesimin ulaşabileceği- imkânlar normal ve herkesin çalışmadan elde edebileceği bir hakmış gibi gösterilmekte, bu da özellikle gençlerin kendi durumlarını sorgular ve bulundukları daha düşük gelir seviyesi için ailesini veya devletini sorumlu tutarak isyankâr bir bireye dönüşmesine yol açmaktadır. Öyle ki genç kuşak çalışmak, gayret etmek, başarmak ve kazanmak gibi değerlerle kuşatılmadığı için; dizi ve sinemanın sahnelediği hayat şartlarının kendilerine sunulmadığının hesabını topluma sormayı bir marifet saymaktadır. Gelecekte ülkesinde değil de yurt dışında yaşama arzularının artması bunun bir sonucu olsa gerektir.

Sinema ve televizyon dizileri, yalnızca birer bilgilenme veya eğlence aracı olmaktan çok daha fazlasıdır. Toplumun değer yargılarını, bireylerin tutum ve davranışlarını şekillendiren güçlü araçlardır. Bu araçları elinde bulunduranlar, toplumu kolay manipüle edebildikleri gibi gelecekte aile ve dolayısıyla toplumun bozulması bağlamında ülke için büyük tehdit oluşturmaktadır. Netflix gibi dizi, sinema kanallarının İslam’a, kültürümüze ve ailemize tezat özel üretim filmleri hakkında toplum daha tepkili davranmalı; devlet, kontrolü elden bırakmamalıdır. Bunlara; demokrasi, hukuk arkasına sığınarak yayın hakkı vermek toplumun temellerine dinamit koymak ile aynı anlama gelir.

Üzülerek belirtmek gerekir ki bu tür diziler, ahlaki yozlaşmadan şikâyet edenler tarafından bile izlenmekte, bu tür dizilerin reytingleri hep yüksek olmaktadır. Sabah kuşaklarındaki adalet mekanizmasının çözemediği çarpık ilişkileri çözmeye çalışan, dedikodudan beslenen, gıybet ve iftiradan lezzet alan programları da görmezden gelemeyiz. Yine makalenin sınırlılığı sebebiyle Yeşilçam filmlerindeki din görevlisi, eğitimci profilindeki olumsuz tipler, gelenek, aile, aşk, hak, adalet konularının nasıl ele alındığının incelemesini okuyucularımıza bırakıyoruz.

Sonuç olarak Türk aile yapısının korunması adına sinema, tiyatro, dizi içeriklerinin daha özenli, değer temelli ve yapıcı bir anlayışla oluşturulması büyük önem taşımaktadır. Dizi ve sinema üreticilerinin, yurt dışından dizi, film ithal edenlerin millî ve yerli gayretinin olması bir zorunluluktur. Bu arada medya okuryazarlığının artırılması; ailelerin, çocuklarını bu içeriklere karşı bilinçli biçimde yönlendirmesi ve yapımcıların toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket etmesi, bu olumsuz etkilerin azaltılması adına atılabilecek önemli adımlardır.

Bütün bunlara rağmen sinema, televizyon ve diğer iletişim araçlarının; doğru habere erişim, bilgiye ulaşma, toplumun eğitimi, kültürümüzün yeni kuşaklara aktarılması gibi olumlu kullanım alanları ve olumlu kullanım örnekleri hiç yok da değildir.

İBRAHİM: İÇİMDEKİ PUTLARI DEVİR

Hacer ELBEY

Eğitim Yöneticisi - Çocuk Kalbi Anaokulu

Her insanın içinde bir mabet vardır. Dışarıdan görünmeyen, taşla örülmemiş ama yıllar içinde alışkanlıkla, korkuyla, zaafı ve kibirle inşa edilmiş bir tapınak. Ve o mabedin içinde bir yerlerde, sessizce sıralanmış putlar durur. Kimisi adı konmamış hırslarımızdır. Kimisi çocuklukta yarım kalmış sevilme ihtiyacımız. Kimisi başkalarının gözündeki biz imajına duyduğumuz bağımlılıktır. Hepsisi, içimize çöreklenmiş ama dışımızdan beslenmiş suretlerdir.

Ve bir gün gelir... Ruh daralır. İçeride bir yankı başlar: "Bu ben değilim." Ve işte o an, bir İbrahim gerekir.

İçimizdeki İbrahim, dışarıdaki sesleri susturup kendi içine eğildiğimizde uyanır. Elinde bir balta yoktur belki, ama gerçeğin keskinliğiyle doludur. O baltayla yüzleşiriz en çok kaçtıklarımızla. "Ben buyum" dediklerimizi sorgularız. Kırılması en zor put, en çok alıştığımızdır çünkü.

Kimi zaman sosyal medyada onay almak için çırpınan nefsimize döneriz, kimi zaman başkalarının duası yerine alkışını bekleyen egomuzla. Ve deriz ki: "Ey ben, bu putlar seni taşıyor artık. Bu maskeler seni boğuyor."

Ama kolay değildir put kırmak. Çünkü o putlar bazen anne babamızın beklentisidir. Bazen toplumun çizdiği başarı şablonlarıdır. Bazen yalnız kalmamak için tutulmuş yanlış ellerdir. Ve bazen de, en büyük put kendimizdir. Kurduğumuz cümleler, giydiğimiz roller, inandığımız sahte doğrular...

Hız. İbrahim'in baltası, yalnızca taş heykelleri parçalamamıştır. O baltayla bir teslimiyet kırılmış, ardından hakikate yer açılmıştır. Çünkü bazen yıkmadan yapamazsın. Kırmadan kıvama gelmez içteki hamlık. Putları devirmeden secdeye varmaz kalp.

Ben de içimdeki İbrahim'i çağırıyorum zaman zaman. Susuyorum, saklanıyorum, erteliyorum çoğu zaman ama bir gün, bir kelime, bir dua ya da bir acı ne olduğu mühim değil. O baltayı yeniden elime veriyor. Ve putların gölgesinde geçen yıllarıma bir veda başlıyor.

Bazı putlar kırılınca acı verir, çünkü içlerinde umut saklıdır. Bazılarıysa kırılınca ferahlatır, çünkü ne zamandır taş gibi duruyordur göğsümüzde. İbrahim, sadece bir peygamber değil, aynı zamanda bir çağrıdır. İnsanın kendi içindekini temizlemeye, kendi içindeki putlara savaş açmaya davettir. Çünkü dışarıdaki zalime karşı ancak içerideki zulmü temizleyen durabilir dik.

Ve şimdi soruyorum sana: Senin içinde hangi putlar hala sapasağlam duruyor? Hangi sahte tanrılar hüküm sürüyor yüreğinde? Ve hangi İbrahim susturulmuş halde bekliyor bir kenarda? Belki bugün o baltayı alıp tek tek yıkmalıyız o putları. Çünkü hakikat, ancak boşalan yere gelir. Ve bazen en kutsal temizlik, en büyük yıkımdan sonra başlar.

TÜRKİYE 18, İNGİLTERE 16: ZORUNLU EĞİTİMİN YAŞI DOĞRU MU?

Dr. Belma UYSAL

Eğitim Yöneticisi - Educampus London Kurucusu

**Her Genç
Üniversiteye Gitmek
Zorunda mı?**

**İngiltere 16 yaşında
3 yol sunuyor:**

- Üniversite
- Meslek
- İş hayatı

**Bizde ise tek yol var
gibi: Üniversite
sınavı!**

Türkiye’de 2012 yılında yürürlüğe giren 4+4+4 eğitim sistemi, eğitim alanında önemli bir dönüm noktasıydı. Bu sistemle birlikte ilköğretim ve ortaöğretim kademeleri yeniden yapılandırıldı ve zorunlu eğitim süresi 12 yıla çıkarılarak eğitim yaşı fiilen 18’e kadar uzatılmış oldu.

Bu ne anlama geliyor?

Artık Türkiye’de bir çocuk, ilkokula 6 yaşında başladığında sistem onu 18 yaşına kadar okulda tutmak zorunda. Lise eğitimi 4 yıl olduğundan, öğrenciler lise diplomasını genellikle 18 yaşında alıyor. Bu yaşta öğrencilerin büyük çoğunluğu üniversite sınavına hazırlanıyor, bazıları tekrar sınava girmeyi hedefliyor, kimileri ise mezun olup bir işe giriyor.

Fakat bu sistemin önemli bir açmazı var:

Peki ya üniversite okumak istemeyen gençler?

Ya da el becerisi yüksek ama akademik başarıya yönelmemiş olanlar?

Türkiye’deki sistem, bu öğrencileri de 18 yaşına kadar okulda kalmaya zorluyor. Oysa bazı öğrenciler, belki de 15 yaşında, 16 yaşında bir meslek öğrenip hayata atılmak istiyor. Ne var ki sistem buna pek izin vermiyor. Zorunlu eğitimin çerçevesi, bu gençleri istemeden okula gitmeye, bazen de “okulda durup hiçbir şey yapmamaya” itiyor.

Peki İngiltere Ne Yapıyor?

İngiltere'de eğitim sistemi bu konuda oldukça farklı ve esnek.

İngiltere'de zorunlu eğitim yaşı 16'dır. Öğrenciler bu yaşa geldiklerinde, "GCSE (General Certificate of Secondary Education)" adı verilen ulusal sınavlara girerek temel ortaöğretimlerini tamamlarlar.

Bu noktada öğrencilere üç farklı yol açılır:

1. A Level programına geçerek üniversiteye hazırlık yapabilirler. (2 yıl sürer)
2. Mesleki kolejlerde teknik ya da uygulamalı eğitim alabilirler.
3. İş hayatına atılabilirler (Bazı durumlarda 18'e kadar eğitim ya da iş/staj yapmak hâlâ teşvik edilir ama okul zorunluluğu yoktur.)

Yani 16 yaşına gelen bir İngiliz genci, hayatının yönünü seçebilir. Üniversiteye gitmek istiyorsa, A Level derslerini seçer. Gitmek istemiyorsa, marangozluk, elektrik, kuaförlük, aşçılık gibi uygulamalı meslek eğitimlerine yönelir. Ya da doğrudan çalışmaya başlayabilir.

Türkiye ile İngiltere Arasında Önemli Bir Fark İngiltere'de sistem, öğrencinin kendi eğilimini tanımasına ve buna göre karar almasına daha çok alan tanıyor. Türkiye'de ise tüm gençler aynı yoldan yürümek zorundaymış gibi kabul ediliyor. 18 yaşına kadar süren zorunlu eğitim, özellikle mesleki yönelimi olan ya da üniversite hedefi olmayan gençler için adeta bir bekleme odasına dönüşüyor.

Bu durum sadece bireysel değil, ekonomik açıdan da düşündürücü.

Üretim sektörünün, teknik iş gücüne olan ihtiyacı ortadayken, gençlerin 18 yaşına kadar "üniversiteye hazırlık" döngüsünde tutulması, potansiyel iş gücünü geciktiriyor.

Belki de Şu Soruyu Sormalıyız:

Her öğrenci 18 yaşına kadar okulda mı kalmalı? Yoksa sistem, öğrencinin bireysel yönelimine göre farklı yollar açmalı mı?

Belki de artık gençlerimizi kalıplara değil, kabiliyetlerine göre yönlendirme zamanı gelmiştir. Herkesin üniversiteli olmak zorunda olmadığı gibi, herkesin aynı yaşta aynı sıralarda oturması da gerekmiyor. Bazı gençler elleriyle dünyayı şekillendirecek, bazıları kafasıyla düşünecek, bazıları ise kalbiyle insanlara dokunacak. Eğitim sistemi, bu farklılıkları bastırmak değil, onlara hayat şansı vermek için var olmalı.

Unutmayalım: Zorunlu eğitim, gençleri mecbur bırakan bir çerçeveye değil; potansiyellerini keşfetmelerine destek olan bir yolculuk olmalı. Ve belki de en önemlisi...

Zorunlulukla değil, ilhamla ve deneyimle öğrenen bir nesil, geleceğin en büyük gücüdür.

Türkiye'de 2012 yılında yürürlüğe giren 4+4+4 eğitim sistemi, eğitim alanında önemli bir dönüm noktasıydı. Bu sistemle birlikte ilköğretim ve ortaöğretim kademeleri yeniden yapılandırıldı ve zorunlu eğitim süresi 12 yıla çıkarılarak eğitim yaşı fiilen 18'e kadar uzatılmış oldu.

Bu ne anlama geliyor?

Artık Türkiye'de bir çocuk, ilkokula 6 yaşında başladığında sistem onu 18 yaşına kadar okulda tutmak zorunda. Lise eğitimi 4 yıl olduğundan, öğrenciler lise diplomasını genellikle 18 yaşında alıyor. Bu yaşta öğrencilerin büyük çoğunluğu üniversite sınavına hazırlanıyor, bazıları tekrar sınava girmeyi hedefliyor, kimileri ise mezun olup bir işe giriyor.

Fakat bu sistemin önemli bir açmazı var:

Peki ya üniversite okumak istemeyen gençler?

Ya da el becerisi yüksek ama akademik başarıya yönelmemiş olanlar?

Türkiye'deki sistem, bu öğrencileri de 18 yaşına kadar okulda kalmaya zorluyor. Oysa bazı öğrenciler, belki de 15 yaşında, 16 yaşında bir meslek öğrenip hayata atılmak istiyor. Ne var ki sistem buna pek izin vermiyor. Zorunlu eğitimin çerçevesi, bu gençleri istemeden okula gitmeye, bazen de "okulda durup hiçbir şey yapmamaya" itiyor.

Peki İngiltere Ne Yapıyor?

İngiltere'de eğitim sistemi bu konuda oldukça farklı ve esnek.

İngiltere'de zorunlu eğitim yaşı 16'dır. Öğrenciler bu yaşa geldiklerinde, "GCSE (General Certificate of Secondary Education)" adı verilen ulusal sınavlara girerek temel ortaöğretimlerini tamamlarlar.

Bu noktada öğrencilere üç farklı yol açılır:

1. A Level programına geçerek üniversiteye hazırlık yapabilirler. (2 yıl sürer)
2. Mesleki kolejlerde teknik ya da uygulamalı eğitim alabilirler.
3. İş hayatına atılabilirler (Bazı durumlarda 18'e kadar eğitim ya da iş/staj yapmak hâlâ teşvik edilir ama okul zorunluluğu yoktur.)

Yani 16 yaşına gelen bir İngiliz genci, hayatının yönünü seçebilir. Üniversiteye gitmek istiyorsa, A Level derslerini seçer. Gitmek istemiyorsa, marangozluk, elektrik, kuaförlük, aşçılık gibi uygulamalı meslek eğitimlerine yönelir. Ya da doğrudan çalışmaya başlayabilir.

Türkiye ile İngiltere Arasında Önemli Bir Fark
İngiltere'de sistem, öğrencinin kendi eğilimini tanımasına ve buna göre karar almasına daha çok alan tanıyor. Türkiye'de ise tüm gençler aynı yoldan yürümek zorundaymış gibi kabul ediliyor. 18 yaşına kadar süren zorunlu eğitim, özellikle mesleki yönelimi olan ya da üniversite hedefi olmayan gençler için adeta bir bekleme odasına dönüşüyor.

Bu durum sadece bireysel değil, ekonomik açıdan da düşündürücü.

Üretim sektörünün, teknik iş gücüne olan ihtiyacı ortadayken, gençlerin 18 yaşına kadar "üniversiteye hazırlık" döngüsünde tutulması, potansiyel iş gücünü geciktiriyor.

Belki de Şu Soruyu Sormalıyız:

Her öğrenci 18 yaşına kadar okulda mı kalmalı?

Yoksa sistem, öğrencinin bireysel yönelimine göre farklı yollar açmalı mı?

Belki de artık gençlerimizi kalıplara değil, kabiliyetlerine göre yönlendirme zamanı gelmiştir. Herkesin üniversiteli olmak zorunda olmadığı gibi, herkesin aynı yaşta aynı sıralarda oturması da gerekmiyor. Bazı gençler elleriyle dünyayı şekillendirecek, bazıları kafasıyla düşünecek, bazıları ise kalbiyle insanlara dokunacak. Eğitim sistemi, bu farklılıkları bastırmak değil, onlara hayat şansı vermek için var olmalı.

Unutmayalım: Zorunlu eğitim, gençleri mecbur bırakan bir çerçeve değil; potansiyellerini keşfetmelerine destek olan bir yolculuk olmalı.

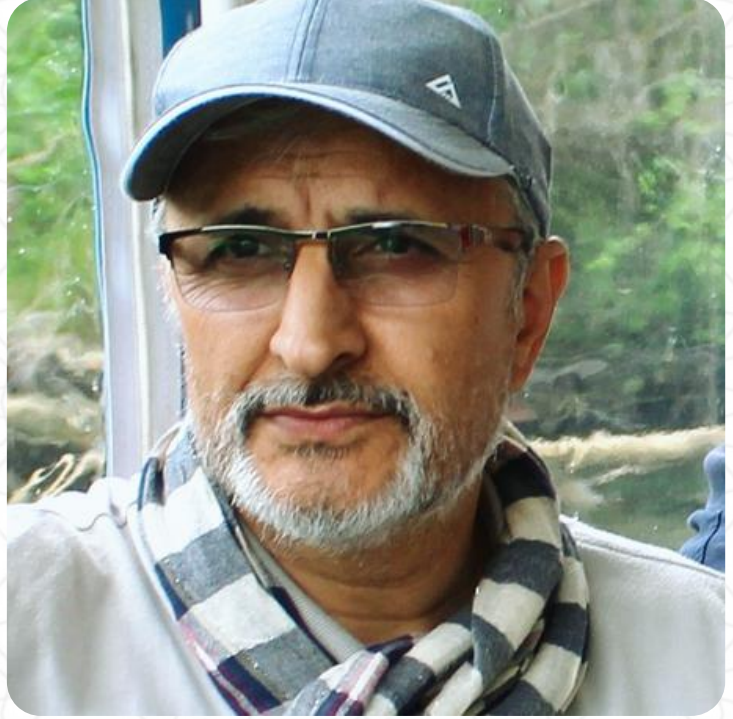
Ve belki de en önemlisi...

Zorunlulukla değil, ilhamla ve deneyimle öğrenen bir nesil, geleceğin en büyük gücüdür.

SORGULAMANIN SORGULANMASI

Naci BEKTAŞ
Eğitimci Yazar

Bir olguyu veya nesneyi tanımak için ona iyice yaklaşmak gerekiyor yani parçalarına ve atomlarına ayırmak gerekiyor. Fakat parçaladıkça, atomlarına ayırdıkça o nesne ilk gördüğümüz şey olmaktan hem çıkıyor, hem de iyice tanınmaz hale geliyor.

"Sorgulanmamış yani gerekçelendirilememiş hayat yaşanmaya değmez" diyen Sokrat'a inat sorgulanan her şey bir zaman sonra sorguladığın o şey olmaktan uzaklaşıyor. Örneğin yalan söylemenin gerekçesini sorguladığında yalanın beyaz yalana dönüşmesi gibi. Dostoyevski'nin "Bir aslanı gün boyu takip etseydiniz ve aslanın yaşamak için verdiği mücadeleye tanık olsaydınız, günün sonunda bu aslanın bir ceylan yakalayıp yemesi sizi mutlu ederdi.

Aynı hikâyeye ceylanı takip ederek başlasaydınız ve ceylanın yaşamak için verdiği mücadeleye tanık olsaydınız, günün sonunda bu ceylanın bir aslan tarafından yenmesi sizde bir öfke uyandırır." Sözleri de sorguladığında çıkardığın sonuçların baktığın yere göre değişebileceğini vurguluyor.

Yani insan usunun kesinliğe ve gerçekliğe ulaşabilmesi için sadece sorgulama yapmanın da tek çıkar yol olmadığını fark ediyoruz. İşte inanç dediğimiz gerçeklikte tam bu kararsızlığın ve sonuçsuzluğun kesişme noktasından doğuyor.

Ve bize bazen ölmüş insanların ruhlarından, göklerin gürlemesinden ve ateş saçmasından, güneşin aydınlığından ve sıcaklığından, sahipsizliğin ve kimsesizliğin endişe veren korkusundan. Ve bazen de İbrahim'in, Musa'nın, İsa'nın, Muhammed'in ve hatta Buda'nın dilinden ve bedeninden sesleniyor.

Dolayısıyla insan toplulukları tarihin hiç bir döneminde bu frekanslardan gelen seslere bigane kalamıyor. O yüzden insanlık tarihinde yaşanan mücadele her zaman inananlarla inanmayanlar arasında geçmiyor, çoğunlukla bir kutsala inananlarla başka bir kutsala inanan insanlar arasında geçiyor.

Ve insanlık çoğu vakit sorgulayarak ulaşamadığı hakikatlere inanç yoluyla ulaşmayı tercih ediyor. Velhasıl bir kutsala bağlanma veya bir Tanrıya inanma ihtiyacı en azından insanın bu sürümüne için aşılması imkânsız bir vakıa olarak yaşamaya devam ediyor.

En azından 21. yüzyıla kadar yaşanan değişmeyen bir gerçeklik olarak.

İYİ ÖĞRETMEN, ELEŞTİRİDEN KORKMAZ

Adem KEVEN
Eğitimci Yazar

Öğretmeni Eleştirmek Neden Gerekli?

Zaman zaman sistem, yönetici, veli eleştiriyoruz ama...

Peki ya öğretmenler?

Hiç hata yapmıyorlar mı?

- Derse hazırlıksız girmek
- Teknolojiden ve yeniliklerden uzak durmak
- Kurallara uymamak
- Öğrenciye karşı ilgisizlik
- Sürekli şikâyet, karamsarlık ve savunma refleksi...

Zaman zaman okul yöneticisi dostlarımla sohbet ederken benzer serzenişleri duyuyorum: “Hep yöneticileri, okulları, ebeveynleri ve sistemleri eleştiriyorsun hocam; hiç öğretmenlere laf etmiyorsun. Oysa öğretmenler de sütten çıkmış ak kaşık değiller.”

Doğrusu bu eleştiriler bana haklı geliyor. Eğitim sistemi bir bütündür. Yöneticinin de, öğretmenin de, velinin de sorumluluğu ve hataları vardır. Eğitimi sadece idareciler üzerinden tartışmak sığ bir bakış açısı olur. Bu nedenle bu kez rotamı öğretmenlere çevirmek istedim.

Herkesin Bildiği Ama Pek Söylemediği Şeyler

Okullarda öğretmenlere yönelik en sık dile getirilen şikâyetleri alt alta yazdığınızda aslında tablo çok net:

- ➔ Derse hazırlıksız girmek, dersi verimsiz geçirmek.
- ➔ Derse zamanında girip çıkmamak.
- ➔ Evrak ve dokümanları zamanında teslim etmemek.
- ➔ Kurumun belirlediği kurallara (nöbet, önlük, kıyafet vb.) uymamak.
- ➔ Gerekli, gereksiz izin kullanmak ve sık sık rapor almak.
- ➔ Öğrenci ve veli ile iletişim hataları yapmak.
- ➔ Ödev kontrolünü aksatmak, öğrenci takibini ihmal etmek.

- ➔ Mesleki gelişime ilgisiz kalmak, yenilikleri takip etmemek.
- ➔ Sınıfın düzenine, tertibine, temizliğine dikkat etmemek.
- ➔ Kılık kıyafette özensiz davranmak, mesleki vakara uygun giyinmemek.
- ➔ Dış görünüşüne ve kişisel bakımına gereken özeni göstermemek.
- ➔ Derslerde ve nöbetlerde gereksiz telefon kullanmak.
- ➔ Sürekli karamsar, olumsuz ve eleştirel bir dil kullanmak.
- ➔ Özel bilgileri paylaşarak etik sınırları aşmak.
- ➔ Gruplaşmalarla kurum kültürünü zedelemek.
- ➔ Sınıf ortamını düzenli ve eğitim için elverişli tutmamak.
- ➔ Teknoloji ve pedagojideki güncel gelişmeleri takip etmemek, yeniliklere kapalı kalmak.

Bu maddeler birçok okul yöneticisinin dile getirdiği, öğretmen odalarında da zaman zaman mırıldanarak konuşulan konular. Ama öğretmen eleştirisi dile gelince genelde savunmalar başlar: “Biz zaten zor şartlarda çalışıyoruz. Yöneticiler kendilerine baksın.”

Bu savunma refleksi anlaşılır ama bir yere kadar. Çünkü her meslekte olduğu gibi öğretmenlikte de öz eleştiri, gelişimin en temel basamağıdır.

Görünmeyen Sorunlar: Derinlikteki Çatlaklar

Sadece sahadaki şikâyetler değil, araştırmalar da bize öğretmenlik mesleğinde bazı derin sorunlara işaret ediyor.

Örneğin öğretmenlerin çoğu eğitim araştırmalarını olumlu buluyor ama bunları sınıfa taşımakta ve uygulamakta zorlanıyor. Akademik dile uzaklık, teknoloji eksikliği, yönetsel destek eksikliği gibi nedenlerle bilgi pratikle buluşamıyor.

Bir başka problem ise mesleğe yeni başlayan öğretmenlerde görülüyor. Sınıf yönetimi, veli iletişimi, öğrenciyi yönlendirme gibi temel becerilerde ciddi zorluklar yaşanıyor. Ne yazık ki üniversitelerde verilen eğitim, gerçek okul hayatının zorluklarına pek hazırlamıyor. Bu açığı kapatacak rehberlik ve mentorluk sistemleri ise çoğu okulda ya yok ya da göstermelik.

Bir diğer mesele ise öğretmenlerin eğitim araştırmalarına olan güven eksikliği. Çoğu zaman akademik çalışmalar küçük örneklemelere, zayıf verilere ve teorik modellere dayanıyor. Öğretmen “bunlar bizim sahaya uymaz” diyerek bu bilgilere sırtını dönüyor. Böylece yeniliğe kapanan, kendi yöntemlerine saplanan bir öğretmen profili ortaya çıkıyor.

Eleştiri Niyetimiz Nedir?

Öğretmenleri eleştirmek, onları zan altında bırakmak ya da mesleği değersizleştirmek için değildir. Tam tersine, öğretmenliğin kutsiyetine yakışır bir sorumlulukla eksiklerimizi fark etmek ve gelişime açık olmak içindir. Çünkü iyi bir öğretmen sadece sınıfta ders anlatan değil; davranışıyla, sözüyle, duruşuyla örnek olandır. Öğrencisine özensiz davranan, kendini geliştirmeyen, mesleğin vakarını taşımayan bir öğretmen; hem kendi emeğini hem mesleğin itibarını tüketir.

Evet, öğretmenlik artık zor bir meslek. Evet, öğretmen birçok baskıya, yüklenmeye, saygısızlığa maruz kalıyor. Ama hiçbir mazeret, özensizliği, laubaliliği, sorumsuzluğu haklı çıkarmaz.

İyi yapan var mı? Var. Çok iyi yapan da var. Pırıl pırıl genç öğretmenler, tecrübeli ve vakur meslektaşlar hepimiz için ilham kaynağı. Mesele; iyiyi konuşup, yanlış düzeltmektir.

Peki Ne Yapmalı?

Hizmet içi eğitim sayısını değil, niteliğini artırmalıyız.

Yeni başlayan öğretmenleri yalnız bırakmamalı, onlara destek olacak rehberlik sistemleri oluşturmamız.

İyi örnekleri görünür kılmalı, kurum kültüründe pozitif bir hava estirmeliyiz. Eleştiriye suçlama değil, gelişim odağıyla yapmalıyız.

Öğretmenlerin araştırma okuryazarlığını güçlendirmeliyiz ki yeniliklere kapılarını açabilsinler.

Çünkü unutulmamalıdır ki; kendini geliştirmeyen öğretmen, öğrencisinin geleceğini kütür.

DOĞRU OKULA NASIL KARAR VERİLMELİ?

Hami KOÇ

Eğitimci Sosyolog - ÖZKURBİR YK Üyesi

Hangi okul? Neden o okul?

- Güvenli bir ortam
- Sağlam bir eğitim kadrosu
- Rehberlik desteği
- Yabancı dil ve teknoloji eğitimi
- Sosyal gelişim imkânları

Ve en önemlisi: İyi insan yetiştirme hedefi sunmalıdır.

Özel okulların bir çoğu, erken kayıt dönemini birçok gerekçe ile erken başlatmışlardır. Bununla beraber, anne ve babalar da çocukları için en doğru okulu bulabilmek amacıyla hummalı bir araştırma içine girdiler.

Ve LGS sınavı sonuçlarını bekleyem veliler de liselere kayıt yaptıracaklar.

Biz de anne babalara bu konuda destek olmak amacıyla, veliler adına soru sorup cevap yazdık! Yeni öğretim dönemi için kararını vermiş olanlar için de, 6 ay sonrasında da, yeni erken kayıt dönemi için bu bilgiler velilere ışık tutacaktır...

Okul dönemi henüz sona ermeden yeni eğitim yılı için aileler neden bir telaş içinde oldular?

- Çocuklarımız adına hep en iyisini istediğimiz için, artık okul seçimini bile planlı ve bilinçli yapmamız gerekiyor. Çocuğumuzun zihinsel, fiziksel, duygusal ve sosyal açıdan sağlıklı ve başarılı bir gelişim göstermesini istiyorsak, devam edeceği eğitim kurumunu da çok iyi seçmek gerekir. Aileler bu konuda her geçen gün daha bilinçli hareket ediyor. Çocuğunu kendine göre en doğru okula gönderebilmek için olabildiğince erken araştırma yapmaya başlıyor.

Aileler seçim yaparken nasıl bir beklenti içinde oluyor?

- Aslında aileler iki temel başlık altında beklenti içinde olurlar. İlki okul ile ilgili beklentiler. Yani, okulda olmasını istedikleri fiziksel ve akademik özellikler.

İkinci husus ise çocuklarının ahlâki, kültürel, karakteristik kazanımları ile ilgili beklentiler. Aile, çocuğu ile olması gereken yakın iletişim içindeyse, onu çok iyi tanıyor ve çocuğunun ihtiyacına uygun özel beklentilerine de sahiptir.

Okul seçiminde ne gibi hatalar yapılıyor?

- Maalesef üzüntüyle söylemem gerekiyor ki, bazı anne babaları okul seçimi için sadece internet üzerinden yaptığı incelemeyi, söylentiler çerçevesinde ve buralardaki kayıt ücretlerini esas alıyor. Böylesine hayati bir kararı bu şekilde pek de yeterli olmayan bilgiler doğrultusunda almak, süreç içinde pişmanlıklara sebep olabiliyor ve çocuğun tekrar okul değiştirmesiyle sonuçlanabiliyor!..

O halde karar verilirken okul seçenekleri mutlaka yerinde görülmeli ve ilgililerden bilgi alınmalı diyorsunuz?

- Kesinlikle. Anne babalar düşündükleri okul/okulları görmeliler. Oradaki yetkililerden bilgiler almalılar. Okuldan beklentilerini yetkililerle açık seçik görüşmeliler. Bunun için de bir ön hazırlık yapmalılar.

Aileler okulu incelerken nelere dikkat etmelidir?

- Aslında okula giriş anından itibaren, gördükleri her şeye dikkat etmelidir. Mesela girişteki güvenlik, okul binasının depreme dayanıklı olup olmadığı, sınıfların ve atölyelerin nasıl düzenlendiği, bahçesinin geniş olup olmadığı, spor salonunun donanımı, belki okulun mimarisi ve daha bir çok konu çocuğun güvenliği, konforu ve sağlıklı gelişimi açısından çok önemli.

Okuldan içeri girdiğiniz andan itibaren sizi karşılayan görevli ya da yöneticinin yaklaşımı ve öğrencilerle iletişimleri de çocuğunuza sergilenecek tavır açısından büyük önem taşıyor.

Eğitimle ilgili bilgi almak için hangi sorular sorulmalı?

- Görüşmeye gitmeden önce evde bir hazırlık yapılması, görüşmeyi daha sağlıklı hale getirecektir. Veli şöyle sorular hazırlayabilir: Okul nasıl bir eğitim felsefesine sahip? Okulun temel ilkesi nedir? Nasıl bir eğitim kadrosuna sahip? Okul iklimi ve faaliyetleri kültürümüze ne derece uyumlu? Hangi akademik başarılar elde etmiş?

Bence bir okulun temel ilkesi; mutlu, başarılı ve donanımlı bir insan yetiştirmek olmalıdır. Temel insanlık becerilerinden yoksun bireyin, mutlu olması ve çevresini mutlu etmesi düşünülemez. Okulun akademik imkanları elbette önemlidir. Ancak "iyi insan" yetiştirmek her şeyden daha da önemlidir.

Ailelerin akademik başarı ile ilgili kriterleri neler olmalıdır?

- Şunu söyleyebilirim ki, görüşmeye gidilen okul, eğer çocuğun akademik ve benlik gelişimi konusunda ailelerden bilgi istiyorsa, o okul iyi bir eğitim verme çabası içindedir. Bunun yanı sıra okulun toplu başarıya mı yoksa kişisel başarıya mı odaklandığının da anlaşılması gerekiyor. Yani okul akademik başarıyı yükseltmek için her öğrenci ile ilgileniyor mu; yoksa sadece başarılı öğrencileri grup haline getirerek bütün enerjisini onlara mı veriyor? Bunlar çok önemli detaylardır.

Anne babalar, okulda etüt çalışması ya da bire bir çalışmalar olup olmadığını da sormalıdır. Çünkü etütler ve birebir çalışmalar öğrencinin eksik olduğu konuların tamamlanması açısından önem arz etmektedir. Bütün öğrencilerinin başarısını isteyen okullar, etüt çalışmalarına ayrı bir önem gösterirler.

Rehberlik hizmetleri, üzerinde çok konuşulmayan bir konu. Sizce okul seçiminde ne kadar önemli?

- Bir çocuğun başarıya ulaşması için doğru yönlendirilmesi gerekir. Görüşülen bütün okullarda "Rehberlik servisiniz var mı?" sorusuna olumlu cevap verilir. Ancak buradaki kritik eşik, okulun rehberlik servisine verdiği önemdir. Ayrıca rehberlik servislerinde görev yapan ekibin uzmanlık seviyesi de bilinmelidir. Çocuğun akademik ve psikolojik yeterliliğinin doğru analiz edilmesi ve uygun şekilde değerlendirilmesi rehberlik biriminin görevidir. Özellikle üniversite seçimi aşamasına gelmiş öğrencilerin doğru kariyer planına yönlendirilmesi yine rehberlik servisinin katkısıyla olacaktır. Şunu da yazmadan geçmeyeyim, okul okul inceleyen aileler rehberlik birimindeki vazifelilerle de görüşmeli/konuşmalı ve değerlendirmelerini yaparken buradaki izlenimlerini de dikkate almalılar.

Artık hayatımızı global ölçekte yaşıyoruz. Eğitimin teknolojiyle ne düzeyde desteklendiği ve yabancı dil eğitimi de önemli.

Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

- Çok önemsenen bir konu! Artık iş dünyasında ülkeler arasındaki sınırlar kalktı. Çok uluslu şirketlerin sayısı arttı. Çocuklarımız eğitimlerini yurtdışı programlarıyla da destekliyorlar. Dolayısıyla artık en az bir yabancı dilin öğrenilmesi olmazsa olmaz haline geldi. Bu noktada da sağlıklı bir yabancı dil eğitimi için küçük yaşlarda başlanması kritik bir konu. Yabancı dil öğretimi özel okullar çok daha iyi şartlarda gerçekleştiriyor.

Veliler, seçecekleri okulun yabancı dil eğitimi konusundaki kriterlerini irdelemeliler. Yabancı dil eğitim kadrosu kaç öğretmenden oluşuyor? Okulda kaç yabancı dil öğretiliyor? Yabancı dil haftada kaç ders? Yabancı dil konusunda kurumun hedefleri neler? Yabancı dili geliştirmek için kurum nasıl aktiviteler düzenliyor? Okul yurtdışı için tecrübe fırsatı sunuyor mu?...

Bütün bunlarla beraber, her öğrencinin okulda çok iyi bir yabancı dil öğrenmesini beklemek doğru bir beklenti değil...

Ama bütün bunlara rağmen, okulların ailenin de katkısıyla Türkçeyi öncelikli olarak iyi öğretmesi çok mühim. Kendi dili Türkçeyi iyi öğrenemeyen! bir genç yabancı dil öğrenirse ne olur!..

Teknoloji konusunda ise; okulun sahip olduğu teknolojik imkanların ne olduğunun, bu imkanlardan ne ölçüde faydalandıklarının, teknoloji alanında destek ve eğitim verecek öğretim kadrosunun konuya ne kadar hakim olduğunun düşünülmesi gerekiyor.

Okulların düzenledikleri organizasyonlar ve sosyal aktivitelerle ilgili tavsiye edeceğiniz kriterler var mıdır?

- Anne babaların ilk hedefi çocuklarının akademik açıdan başarıya ulaşması. Bu nedenle araştırmalarında bu konuyu ön planda tutuyorlar. Ama şurası unutulmamalı ki, sosyal aktiviteler akademik başarıyı destekleyen önemli unsurlardır. Öğrencinin sosyal çevrelerde aktif olarak yer alması, hem çocuğun sosyal gelişimini destekler hem de başarıya ulaşmasında etkin rol oynar. Bu açıdan seçilecek okulun sosyal aktivitelerle ne kadar önem verdiği iyi incelenmelidir. Öğretmenler çocukları spor dallarına teşvik ediyorlar mı? Okulun sanat dallarına bakış açısı nasıl? Farklı atölyelere sahip mi? Ne tür sosyal aktiviteler düzenleniyor? Sosyal sorumluluk projeleri üzerinde çalışıyorlar mı?.. Bunlar da okul seçiminde sorulması gereken önemli sorular arasında yer alıyor.

Özetlemek gerekirse; anne-babalar, biricik yavrularının geleceği için, göndermek istedikleri okula sağlıklı bir araştırmayla ve yerinde görerek, yetkililerle görüşerek/konuşarak... karar vermeliler. Kendilerinin ve çocuklarının hedeflerine uygun olup olmadığını iyice araştırmalılar. Böylesine önemli bir karar, söylentilerle ya da sadece okulların web sitesine bakılarak verilmemeli. Çünkü, çok kıymetli çocuğumuzun geleceği söz konusu.

Her çocuğumuz çok kıymetli!..

TOZ OLMA SANATI

Azmi AKSOY
Eğitim Yöneticisi

Her evde biraz hırgürün, hayatın tuzu biberi olduğunu söylerler. Ama bu tip atışmaların hiç yaşanmamasının daha iyi olduğu kanaatindeyiz. Çünkü başlatması kolay, ama kontrolü zor olan işlerin nereye gideceği kestirilemez. Mesela, yakılan ateşin, ani bir rüzgârla her an büyük bir yangına dönüşme ihtimali vardır. Üstelik ateşi yakanın kendisi de olmak üzere kimleri, neleri ve nereleri yakacağı da bilinemez.

Evdeki herhangi bir gerginliği, anne karnındaki bebek bile hissederken ebeveyn arasında, hem de çocuğun yanında yaşanan tartışma ve kavgaların onu nasıl etkileyeceğini tahmin etmek zor olmasa gerek.

Fırtınalı havada emniyetli bir yere çekilip havanın sakinleşmesini beklemek ne kadar mantıklı ise bu tür durumlarda da benzer şekilde hareket etmek o kadar lüzumludur. Çünkü bir müddet sonra fırtına dinecek, bulutlar dağılıp hava açacak ve güneş çıkacaktır.

Yeri gelmişken şu eski hikâyeyi anlatmamak olmaz: Arkadaşları, yeni evli gence, bir çay sohbetinde: “Sen evleneli neredeyse bir sene oldu, ama maşallah sizin evden çıt çıkmıyor, siz hiç tartışmaz mısınız?” diye sorarlar. “Hayır” diye cevaplar yeni evli genç ve ilave eder: “Akşam işten geldiğimde, kapı açılınca hanıma şöyle bir bakarım. Eğer hanım, eteğinin ucunu

belinde topladıysa bilirim ki hanımın günü iyi geçmemiş ve havası yerinde değil. Hiç ekmek, yemek sormadan usulca mutfığa süzülür, aceleyle birkaç lokma atıştırır ve ortalıktan toz olurum. Olur ya bazen de benim asabım bozuk olur. O zaman fesin püskülünü her zamankinin aksine soldan sarkıtırım. O da bunu görür, asabi olduğumu anlar ve hiç sesini çıkarmaz, hemen yemeğimi, çayımı hazır eder. Etrafımda pervane gibi döner. Bu nedenle biz hiç kavga etmeyiz. Dinleyenlerden biri: “Peki birader, kapı açıldı, yenge eteğin ucunu belinde toplamış, sen de fesin püskülünü soldan sarkıtmışsın. İki taraf da asabi, o zaman ne olacak?” diye sormuş. Ötekiler de “Hah! Şimdi ne olacak?” demiş. Genç gülümsemiş. “Bundan kolay ne var, fesin püskülünü hafif bir fiskeyle soldan sağa atarım” demiş. Türkçemizde “alttan almak” diye bir deyim vardır. Yani, sert konuşan bir kimseye yumuşak bir üslupla yaklaşmak... İcap ettiğinde, alttan almanın, kimseye bir zararı dokunmaz. Bilakis tabak, çanak kırılmaktan, çocuk azarlanmaktan, evin kedisi de dayaktan kurtulur. Alttan almak mı, yoksa altta kalmak mı? Tercih sizin.

ÖĞRETMEK YETMEZ : PEKİ, OKULLAR GERÇEKTEN EĞİTİYOR MU?

Kadir Ünal
Eğitim Yöneticisi - ÖZKURBİR YK Üyesi

**Yapay zekâ bilgi
verir...
Ama öğretmen
hayatı dokunarak
değiştirir.**

**Gelecek teknolojiyle
değil, insanla inşa
edilir.**

Son yıllarda yapay zekâ teknolojilerindeki baş döndürücü gelişmeler, eğitim alanında da ciddi tartışmaları beraberinde getirmiştir. Özellikle “öğretmenlere ihtiyaç kalacak mı?” ya da “yapay zekâ öğretmenlerin yerini alır mı?” gibi sorular, hem toplumda hem de eğitimciler arasında sıkça dile getirilmektedir. Ancak bu tartışmaların çoğu, eğitimin yalnızca “bilgi aktarımı” olduğu ön kabulüyle yürütülmektedir. Oysa eğitim; sadece bilgi öğretmek değil, aynı zamanda bireyin karakterini, değerlerini ve sosyal becerilerini geliştirmeyi de kapsayan çok yönlü bir süreçtir. Bu yönüyle öğretmen, sadece bir bilgi aktarıcı değil; bir rehber, bir rol model ve bir ilham kaynağıdır.

Yapay Zekâ Ne Sağlar, Ne Sağlayamaz?

Evet, yapay zekâ büyük bir hızla bilgiye ulaşma, kişiselleştirilmiş öğrenme yolları sunma ve akademik gelişimi destekleme konularında önemli imkânlar sunmaktadır. Öğrencilerin düzeylerine uygun dijital içerikler, geri bildirim mekanizmaları ve öğrenme takibi artık daha hızlı ve verimli şekilde yapılabilmektedir. Ancak tüm bu teknolojik destekler, insan unsurunun yerini doldurmakta yeterli değildir. Çünkü yapay zekâ “ne öğretilceğini” sunabilir; fakat “neden” ve “nasıl” sorularını, yani insanı ve değerleri merkez alan eğitimi yeterince kavrayamaz.

Okulların Asıl Görevi: Eğitmek

Özel okullar başta olmak üzere tüm eğitim kurumlarının en önemli misyonlarından biri, bireyi sadece bilgiyle donatmak değil; aynı zamanda iyi bir insan, sorumlu bir vatandaş, sağlıklı bir birey olarak yetiştirmektir. Bu, sadece müfredatla değil; öğretmenle kurulan bağla, sınıf içi iletişimle, okul kültürüyle ve toplumsal değerlerle mümkündür. Bir öğrencinin adalet duygusunu, empati yeteneğini, öz disiplini ya da dayanıklılığı kazanması; sadece yapay zekâ tabanlı bir sistemle değil, onunla birlikte yürüyen güçlü bir eğitici kadro sayesinde gerçekleşir.

Eğitimin Kalbi: Öğretmen

Öğretmen, sadece bilgi sunan değil; öğrencinin duygularını anlayan, onu yönlendiren, topluma kazandıran kişidir. Onun mimikleri, sesi, sabrı,

ilgisi ve örnek kişiliği; öğrencinin hayatında derin izler bırakır. Bir öğrencinin hayattaki yönünü değiştirenin çoğu zaman bir öğretmenin bir sözü, bir tavrı ya da bir desteği olduğunu unutmamalıyız. Yapay zekâ, bunu taklit edemez.

Sonuç: Gelecek Teknolojiyle Değil, İnsanla İnşa Edilir

Eğitimde teknoloji elbette değerlidir ve doğru kullanıldığında büyük fırsatlar sunar. Ancak eğitimin öznesi insandır. Öğrenciler sadece “öğrenmeye” değil, aynı zamanda “yetişmeye” ihtiyaç duyarlar. Bu yetiştirme süreci ise öğretmenler aracılığıyla, onların rehberliği ve yönlendirmesiyle gerçekleşir. Bu sebeple, yapay zekânın geliştiği bir çağda dahi öğretmenlere olan ihtiyaç azalmayacak, aksine daha anlamlı ve derinleşmiş bir rol ile artarak devam edecektir.

21. YY YETERLİLİKLERİ NELERDİR?

Mustafa CANİTEZ
Eğitim Yönetcisi

**Üniversite Yetmiyor,
Yetkinlik Gerek!**

**Dünya 21. yüzyıl
yetkinliklerini
konuşurken, biz
gençlerimizi nasıl
hazırlıyoruz?**

- Eleştirel düşünme
- Yaratıcılık
- Takım çalışması
- Dijital okuryazarlık
- Girişimcilik ve daha fazlası...

90 lı yıllarda ve 2000'li yılların başlarında Üniversiteden mezun olmak bir anlam ifade ediyor ve iş bulmak açısından yeterli geliyor idi. Ancak 2010'lu yıllardan sonra her il'e açılan üniversite sayılarının artması, buna bağlı olarak bilinçsiz, plansız ve programsız üniversite bölümlerinin açılması sonucunda çok fazla mezun oluşmuştur. Özellikle son dönemlerde üniversitelerdeki eğitimler teorik kalmış, gençlerin becerilerine yönelik bir eğitim olmaması ve uygulamalı çalışmaların azlığı dolayısı ile üniversite-sanayi arasında ki mesafe gittikçe açılmaktadır.

Bu sebepten dolayı son dönemde firmaların çoğu kendi beklentilerine göre personelleri yetiştirmek için akademi (BTK Akademi, Turkcell Akademi gibi) faaliyetlerini başlatmışlardır. Bu durum sadece Türkiye ile sınırlı olmayıp dünyada da aynı problemleri içinde barındırmaktadır.

ABD'de aralarında American Association of School Librarians, National Education Association gibi derneklerin ve Lego, Microsoft, Pearson, ETS, Intel, HP, Dell, Apple, Crayola, Cisco gibi eğitim ile ilgili şirketlerin de bulunduğu 32 üyeli bir "21 Yüzyıl Yetkinlikleri" ortak çalışma grubu tarafından detaylı bir çalışma sonucu etraflı bir "21. Yüzyıl Öğrenme Çerçevesi" geliştirilmiştir. (<http://www.p21.org/our-work/p21-framework>). Bu çerçevede 4 bölüme ayrılarak belirlenmiştir.

1. Bölüm: Temel dersler ve 21. Yüzyıl Temaları

- *Küresel bilinç
- *Finans, ekonomi, işletmecilik ve girişimcilik okuryazarlığı
- *Yurttaşlık okuryazarlığı
- *Sağlık okuryazarlığı
- *Çevre okuryazarlığı

2. Bölüm: Öğrenme ve İnovasyon Yetkinlikleri

- * Yaratıcılık ve inovasyon
- * Kritik düşünme ve problem çözme
- * İletişim ve işbirliği

3. Bölüm: Enformasyon, Medya ve Teknoloji Yetkinlikleri

- * Bilgi okuryazarlığı
- * Medya okuryazarlığı
- * Bilişim ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı

4. Bölüm: Yaşam ve Kariyer Yetkinlikleri

- * Esneklik ve uyum sağlayabilirlik
- * İnisiyatif alma ve öz yönlendirme
- * Sosyal ve kültürlerarası yetkinlikler
- * Üretkenlik ve hesap verebilirlik
- * Liderlik ve sorumluluk

Kanada da eğitim hayatına devam eden Alberta Üniversitesi yayınlamış olduğu yeterlilik beceri listesinde ise aşağıdaki maddeleri sıralamıştır. (<http://www.ogrenmeyoldasi.com/kayhan-karl305-blog.html>)

- *Dijital çağ okuryazarlığı
- * Eleştirel düşünme ve problem çözme
- * İletişim
- * Yaşam boyu öğrenme, öz yönlendirme ve kişisel yönetim
- * İşbirlikçi çalışma ve liderlik
- * Yaratıcılık ve inovasyon

ABD’de eğitim hayatına devam eden Phoenix Üniversitesi yayınlamış olduğu yeterlilik beceri listesinde ise aşağıdaki maddeleri sıralamıştır.

(<http://www.phoenix.edu/forward/careers/2012/09/what-skills-will-you-need-to-succeed-in-the-future.html>)

*Liderlik

- * Birlikte çalışmak
- * Uyum sağlayabilirlik
- * İnovasyon
- * Küresel vatandaşlık
- * Kritik düşünce
- * İletişim
- * Üretkenlik ve hesap verebilirlik
- * Bilgiye ulaşım, analiz ve sentez
- * Girişimcilik
- * Sosyal sorumluluk, kültürel, evrensel ve çevre farkındalığı

2009 yılında World Ekonomik Forumunda konuşma yapan Garry Hamel ise, “Kurumlar çalışanlardan ne bekler?” sorusuna geçen yüzyıl ile bu yüzyılı kıyaslayarak cevap verdi. Geçen yüzyılda kurumların itaat, sadakat (obedience), titiz/itinalı çalışma (diligence) ve zeka (intelligence) beklediğini, fakat artık bu özelliklerin meta, yani ticari mal (commodity) haline geldiklerini belirtti. 21. Yüzyılda bu özelliklerin yetersiz kalacağını vurguladı. Bu yüzyıl beklentileri olarak da inisiyatif alabilme/girişimcilik (initiative), yaratıcılık (creativity) ve tutku/hırs/heyecanı (passion) saydı.

Dünya Ekonomik Forumu her 5 yılda bir mutlaka yetkinlik listesi yayınlamaktadır. 2015–2020 yılı etkinlik listesi aşağıdaki gibidir.

Zoom image will be displayed

Aynı Dünya Ekonomik Forumu 2025 yılı için yayınladığı beceri listesi ise, Zoom image will be displayed

bu becerilerin önemli olacağını belirtmektedir.

Ülkemizde bu alanda önemli araştırma yapan, yazı yazan ve bu konuda YETGEN (Yetgin Gençler) çalışması yapan Prof. Dr. Erhan ERKUT hoca ise bu konuda “Üniversitelerimiz eğitime değil öğretime odaklıdır. Temel işlevlerini bundan asırlarca öncesinde olduğu gibi tekdüze içerik nakli olarak görmektedirler. Fakat

çağımızda içerik artık meta haline gelmiş ve değersizleşmiştir. İşverenlere nasıl mezunlar istedikleri sorulduğunda içerik değil yetkinlikler öne çıkmaktadır.” diye durumu özetlemektedir. (<https://ogrencikariyeri.com/haber/profdrerhan-erkutun-gozunden-21yuzyil-yetkinlikleri>)

Bütün bu yazılanlardan sonra gençlere kazandırılması gereken 21. y.y. yetkinlikleri aşağıdaki gibi gruplandırıp çalışmalar yapmamız gerekir.

ÖĞRENME VE İNOVASYON YETKİNLİKLERİ

1. Yaratıcılık-fikir, hayal düşünme
2. İnovasyon — hayata geçirme, icraat
3. Eleştirel düşünme — merak ve şüphe
4. Problem çözme becerisi — analiz sentez paydaşlar süreç yönetimi, hayatın gerçek problemleri
5. Takım çalışması — birlikte başarabilme, benlikten bizliğe
6. İletişim becerileri — sözlü ve yazılı iletişim, okuduğunu anlama bunu topluluk önünde sunma

ENFORMASYON, MEDYA VE TEKNOLOJİ YETKİNLİKLERİ

7. Bilgi okuryazarlığı — değeri olan bilgiyi okuma ve yazma, bilgiyi tespit etme, onu bulma, işleme ve etkin kullanma
8. Medya okuryazarlığı — bilginin doğruluğunu birkaç kaynaktan teyit etme

9. Bilişim ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı — her çağın ve dönemin bilişim ve iletişim teknolojilerini takip edip kullanıcısı olmalıyız

YAŞAM VE KARIYER YETKİNLİKLERİ

10. Evirilebilme — esneklik ve uyum sağlanabilirlik, bunun için konfor alanının dışına çıkmak lazım
11. İnisiyatif alma ve öz yönlendirme — öğrendiklerini unutma ve yeniden öğrenme
12. Sosyal ve kültürler arası etkileşim — olabildiğince farklı özelliklere sahip kişilerle birlikte çalışma
13. Üretkenlik ve hesap verebilirlik — girdilerin azaltılıp çıktıların çoğaltılması,
14. Liderlik — dürüst — vizyoner — ilham vermeleri — alanlarında yetkin olmaları

Bu çalışmaları liselerde ve üniversitelerde ki gençler üzerinden yapmamız gerekir. Sadece teorik bilgiler vermekle kalmayıp, üniversitelerdeki öğrenci klüpleri, gençler üzerine çalışma yapan STK lar ile pratiğe dönüştürüp içselleştirmeleri için gayret etmelerini sağlamamız gerekmektedir.

Gerek Milli Eğitim Bakanlığımız gerekse Yüksek Öğretim Kurulu başkanlığımız gençler için yetkinlik beceri listesini çıkarıp, bunun üzerine mutlaka çalışmalar yapmaları elzem hale gelmeye başlamıştır. Bu yapılmadığı takdirde gençlerin üniversiteden kaçışları hızlanacak ve alternatif arayışları artacaktır.

ANADOLU

Şahin KARATAŞ

Eğitim Yöneticisi - Mavigün Okulları Gen.Müd.

Akar sebil çeşmeden serin suyu,
Ruhlara huzur veren ezânı var.
Selçuklu'dan Osmanlı'ya yolcusu,
Büyük medeniyetler nişanı var...

Köroğlu'nun Bolu Beyi kavgası,
Dillerde Ferhat'la Şirin sevdâsı,
Tarsus'ta Ashab-ı Kehf'in rüyâsı,
Ellerde Yunus Emre divânı var...

Mehmedim der; Çanakkale geçilmez.
Afyon Kocatepe; vatan bölünmez.
Kahraman Maraş; istiklâl verilmez.
Toprağında şehidin al kanı var...

Ayasofya, Sultanahmet Camisi,
İstanbul tüm şehirlerin incisi,
Bursa'da dokunur ipek giysisi,
Cihana nam salmış hayrânı var...

Ankara'da Hacı Bayram-ı Vefî,
İstanbul'da Aziz Mahmud Hüdâyî,
Cennet vatanın manevî sahibi,
Âlimler, hem ârifler sultânı var...

Şanlıurfa peygamberler mirâsı,
Kekik kokuludur Toros Yaylası,
Abant, Yedigöller, Kapadokya'sı,
İnsana gönül veren mekânı var...

Burası medeniyetler yatağı,
İlim-irfan, kültür-sanat ocağı,
Gönül titreten âşıklar otağı,
Osmanlı'dan gelen mehterânı var...

Şehitler, gâziler, yiğitler yurdu,
Anadolu yepyeni bir devlet kurdu,
Gözüpek, muhteşem, muzaffer ordu,
Vatana can veren kahramânı var...

NİSYANIM İSYAN

Halil Öz
Eğitimci Yazar

**Sessizce geldin,
sessizce gideceksin,
biliyorum.**

**Git... ama bil ki, sen
nereye gitsen, ben
senim.**

Sessizce geldin, sessizce gideceksin, biliyorum. Ben gördüm ama kimseler görmedi gözlerinde doğan güneşi, ruhuna vuran mehtabı... Sessizce terk ettiğin limanları, geride bıraktığın şehirleri, geçtiğin ovaları, dağları, bayırları...

Ben gördüm; kimseler görmedi zihninde patlayan bombaları, yakılan, yıkılan sokakları, caddeleri, mabetleri, şehirleri... Görmedi kimseler kurşuna dizilen camileri, kadim şehrin dar sokaklarını, taş kemerli çarşılarını, hamamlarını, hanlarını... Ben gördüm; kimseler görmedi şehirlerden silinen izlerimizi. Kimseler görmedi sözlerine sinmiş sabrı, tevekkülü; dilinde yankılanan zikri, ruhundan taşan takvayı...

Mazlum olmayan bir mustazaftın.
Firavun'un karşısında Musa, Musa'nın yanında Harun gibiydin.
Tarihler yazmadı ama ben biliyorum; Ninova'da, Sodom ve Gomore'de bir çığlık, bir sayhaydın.
Yakup'a Yusuf'un kokusu, gözlerine şifaydın.

Kimseler görmedi, ben gördüm ızdırabını, çileni, özlemini...
Sen toprağından, ben ruhumdan sürgündüm.
Belki bu yüzden ben sana toprak, sen bana ruh oldun.
Sıradan, gösterişsiz, unvansız...

Sadece bir insandın. Korkuları, acıları, umutları,
arzuları olan...
Belki bu yüzden aktın bir nehir gibi yüreğimden.

Zaman eskitmedi sözlerimizi.
Her defasında yeniden vahiy indi, yeniden doğdu
güneş.
Yeniden galebe çaldı karanlığa aydınlık.
Her defasında Yesrib'den esti rüzgâr.

Sen baştan aşağı Bilâd-ı Şam, ben baştan aşağı
Anadoluydum.
Sen bana hasret, ben sana...
Sen Fırat'tın: kadim ve bilge ama gamlı.
Ben Dicle'ydim: yalnız, تنها ama coşkun ve
devingen.
Nefessiz kaldığımda soluğumdun; takatsiz
kaldığımda gücüm, kuvvetim.
Her tökezlediğimde tutunduğum sendin; her
düştüğümde kaldıranım.

Halep Kalesi gibi dimdik ve vakurdun.
Nice tiranlara meydan okuyan...
Her yara aldığımda, merhem gibi sürdürdüm
merhametini.
Dualarınla sağaldım.
İsa gibi ruh verdin, yeniden dirildim.
Hiç korkmadım cüzzamlılardan, karıştım aralarına.

Sürüldüm şehirlerden.
Arenalarda aslanların önüne atıldım.
İsyân ettim.
Spartacus'un hemen yanında haykırdık birlikte:
"Yaşasın özgürlük!" diye.

Soluğumuz kesildi ama sözlerimiz tükenmedi.
Susturulduk ama çığlığımız çağlar geçti, evrenin
kıyısına çarptı,
yankı oldu, müstekbirlerin kulağında çınladı.

Sessizce geldin, sessizce gideceksin.
Kimseler görmedi ama ben gördüm:
Siber uzayda bir süpernova patladı, bir yıldız öldü.
Bir dünya yaratıldı yeniden.
Yeniden insan...
Yeniden melekler karşı çıktı.
Yeniden iblis isyan etti.
Yeniden yasak meyveden dişledi Âdem.
Yeniden yasak şecere zuhur etti.
Yeniden Lilit, Havva'ya düşman oldu.
Yeniden Kâbil, Hâbil'i öldürdü.
Yeniden, yeniden, yeniden...

Yeniden bir gecenin karanlığında bir nurla
aydınlandı Hira.
Yeniden Muhammed korkuyla:
"Örtün beni, örtün beni!" dedi.
Ve yeniden yazıldı tarih:
Bir tarafta Hâbil, bir tarafta Kâbil.
Bir tarafta Muhammed ve Yasir,
bir tarafta Mekke'nin uluları.
Bir tarafta tüm zalimler,
bir tarafta sen ve ben.

Sessizce geldin, sessizce gideceksin, biliyorum.
Git...
Ama artık nereye gitsen sen,
ben;
nerede kalsam ben,
senim.

ZAMAN TUZAKLARI

Muttalip HASDEMİR
Eğitim Yöneticisi - Eriş Okulları Gen. Müd.

Plansızlık, erteleme, acelecilik, teknoloji bağımlılığı... Zamanımızı çalan görünmez tuzaklar her yerde!

Verimli çalışmak, doğru planlama ve öncelik belirlemekle başlar.

Zaman Tuzakları” dosyamızda;
Zaman yönetiminde yapılan hatalar
Muhtemel nedenler
Ve çözüm önerileri yer alıyor.

Plansızlık, erteleme, acelecilik, teknoloji bağımlılığı... Zamanımızı çalan görünmez tuzaklar her yerde! Verimli çalışmak, doğru planlama ve öncelik belirlemekle başlar.

• **PLANSIZLIK**

Muhtemel Nedenler:

- Erteleme veya oyalanma
- Yetersiz denetim
- Düzensiz çalışma
- Önemsememe
- Yönetme değil, yapmaya eğilimli olmak

Öneriler:

- Planlama, önce zaman alır gibi görünse de sonuçta zaman kazandırır.
- Yaptığınız işler üzerinde değil, aldığınız sonuçlar üzerinde durun.

• **ÖNCELİKLERİN BELİRSİZLİĞİ**

Muhtemel Nedenler:

- Örgütsel belirsizlik
- Hedeflerin olmaması

Öneriler:

- Hedeflerinizi belirleyin ve grubunuzda uygun gördüğünüz kişilerle istişare edin.

• GEREĞİNDEN FAZLA İŞE DALMAK

Muhtemel Nedenler:

- Her işi bizzat yapmaya çalışmak
- Hayır diyememek
- Koordinasyon eksikliği
- Hedef ve önceliklerin karışıklığı

Öneriler:

- Gücünüzü tespit edin ve kabul edin.
- Her şeyi sizin yapmanız gerekmediğini kabullenin.

• ACELECİLİK

Muhtemel Nedenler:

- Plansızlık
- Sabırsızlık
- Hemen sonuç alma arzusu
- Tepkisel davranma

Öneriler:

- Önemli olan ile acil olanı birbirinden ayırın.
- Zamanın uzatılıp kısaltılamayacağı gerçeğini kabul edin.
- Görevleri delege edin.

• AYRINTIYA DALMAK, YETKİ VERMEMEK

Muhtemel Nedenler:

- Yetersiz ve yeteneksiz astlar
- Yetki devretmemek ama sorumluluk vermek
- İnisiyatif kaybetme korkusu
- Aşırı merak
- Astlara güvenmemek

Öneriler:

- İnsanlara değer verin.
- Her şeye sahip olma arzusunun bir tür hastalık olduğunu ve isteklerin sonsuz olduğunu düşünün.
- Astlarınıza yetki ve sorumluluk verin; fakat kontrol etmeyi ihmal etmeyin.

• KARARSIZLIK

Muhtemel Nedenler:

- Bilgi eksikliği
- Yanlış bilgi
- Ani kararlar alma
- Güvensizlik
- Hata yapmaktan korkmak
- İnisiyatif kaybetme korkusu
- En doğruyu bulma arzusu

Öneriler:

- Tecrübe kazanın.
- Doğru ve yanlışın insan eseri olduğunu, olması gerekenle olanın farklı şeyler olduğunu bilin.

• ZİYARETÇİLER

Muhtemel Nedenler:

- Habersiz gelen misafirler
- Plansız ziyaretler
- Aşırı sosyal olmak
- Aşırı hoşgörü

Öneriler:

- Özel işleriniz ile ilişkilerinizi ayırmaya çalışın.
- Hayır demeyi öğrenin.
- Açık kapı politikanızı gözden geçirin.
- Kabul görüşmelerini ayakta veya ofis dışında yapmaya çalışın.
- Odanızın oturma düzenini yeniden organize edin.

• GEREKSİZ TEKNOLOJİ KULLANIMI

Muhtemel Nedenler:

- Dijital bağımlılık
- Sosyal medyada aşırı vakit geçirmek
- Özdenetim eksikliği

Öneriler:

- Mümkünse sekreter kullanın ve onu eğitin.
- Teknolojiyi bilinçli kullanın.
- Telefonu yalnızca bir haberleşme aracı olarak görün, konuşmaları kısa tutun.
- Ayrıntıları ilgili kişiye iletin.
- Verilecek mesajları önceden tasarlayın.

• TOPLANTILAR

Muhtemel Nedenler:

- Gereksiz seyahatler
- Hazırlıksızlık
- Gündem belirsizliği
- Uygunsuz katılımcılar
- Yetersiz yöneticilik
- Kötü iletişim
- Anlatılanları dinlememe

Öneriler:

- Görüşülecek konularla ilgili belgeleri önceden hazırlayın.
- Toplantı gündemini belirleyin.
- Katılımcıları özenle seçin.
- Gereksiz ayrıntılara girmeyin.

• UYGUN OLMAYAN İŞ ORTAMI

Muhtemel Nedenler:

- Odanın fiziki yapısındaki yetersizlik
- Dağınık masa ve ofis düzeni
- Pano kullanımındaki eksiklik

Öneriler:

- Odaların yapısı detaylı şekilde düşünülmeli, mevkiye göre düzenleme yapılmalıdır.
- Gereksiz eşyalar odadan çıkarılmalıdır.
- Oda düzeni tertipli olmalıdır. Haftalık olarak evrak düzenlemesi yapılabilir.

Genel Değerlendirme

Zaman tuzaklarını azaltmak için, yapılacak işlerin planlanması ve önceliklerin belirlenmesi gerekir. Bir etkinliğin önemi, getirdiği sonuçla doğru orantılıdır. Eğer bir etkinlik sizi temel ilkelerinize, bu ilkeler üzerine kurulu değerlerinize ve yaşam felsefenize ulaştırıyorsa, onun önem derecesi doğal olarak artar.

İLKOKUL UZMAN SINIF ÖĞRETMENLİĞİ MODELİ ÜZERİNE

Ali Sedat ASLAN
Eğitim Yöneticisi

**Her sınıfa bir uzman,
her öğrenciye özel
ilgi!**

**Her sınıf düzeyinde
uzmanlaşmış
öğretmenlerle, daha
kaliteli ve etkili bir
eğitim mümkün!**

**Geleceğin eğitim
modeli: Uzman Sınıf
Öğretmenliği**

- Derinleşen bilgi
- Güçlü öğretmen-öğrenci bağı
- Bireysel gelişimi destekleyen yapı

İçinde yaşadığımız çağda her bir meslek grubu için uzmanlaşmak bir zorunluluk haline gelmiştir. O kadar ki her mesleğin alt dallarında hatta onun da altındaki dallarda uzmanlaşmak yaygın hale gelmeye başlamıştır. Tıp dünyasında bu gerçeği çok rahat görebilmekteyiz. Bu yazıda ise uzmanlaşmanın eğitim açısından özellikle de ilköğretim sınıf öğretmenliği açısından önemini ele almaya çalışacağız.

Türk Eğitim Sistemindeki uygulamada zorunlu dört yıllık temel eğitim verilmektedir. Bir ilköğretim sınıf öğretmeni birinci sınıftan başlayarak dört yıl boyunca tüm öğrencilerinin akademik, sosyal, psikolojik ve bedensel gelişiminden sorumlu tutulmaktadır. Dört yıl boyunca başta Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi ve Fen Bilimleri olmak üzere 12 ders okutmaktadırlar. Her bir dersin planlama, içerik ve uygulamaları düşünüldüğünde ilkökul sınıf öğretmenlerinin mesleki anlamda yükleri ve sorumlulukları diğer branş öğretmenlerinin çok çok üstündedir. Ayrıca her dersin seviyelere göre farklılık oluşturması, ileri sınıf seviyelerinde özellikle 3-4. sınıflarda fen ve matematik alanlarında akademik derinlik gerektirdiği de bilinmektedir. Tüm bu değerlendirmelerden hareketle ilkökul sınıf öğretmenliğinin yeniden ele alınmasında fayda bulunmaktadır.

Eğitim sistemleri, öğrencilere kaliteli ve derinlemesine öğrenme deneyimleri ve becerileri sunma çabası içinde olmalıdır. Ancak mevcut ilkökul tek sınıf öğretmenliği modeli, eğitim alanında önemli sorunları da beraberinde getirmektedir. Özellikle, bir ilkökul sınıf

öğretmeninin dört yıl boyunca aynı öğrencilere derse girmesi, öğrencilerin çok yönlü ve derin bilgi ve beceriden mahrum kalması, öğretmen yeterliliğinin ileri sınıf seviyelerindeki durumu, öğrenci niteliği ve öğretmen performansı, verilen eğitimin kalitesi ve öğrencinin psikolojik, sosyal gelişimine olan etkisi gibi başlıkları ve diğer sorunları da beraberinde düşünmek, sorgulamak ve çözüm üretmek durumundayız.

“İlkokul Uzman Sınıf Öğretmenliği Modeli”, ilkökul öğretmenlerinin tek bir sınıf seviyesinde uzmanlaşmasını ve öğrencilerin derinlikli öğrenmeyi, potansiyel yetenek ve becerilerini en üst seviyeye çıkarmayı, öğrencilerin psikolojik ve sosyal kişiliklerini geliştirmeyi, kendi özgün kişilik özelliklerini keşfetmeyi ve özgüvenlerini kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada, mevcut sistemin riskleri, olumsuzlukları karşısında ilkökul uzman sınıf öğretmenliğinin bir alternatif olarak neler sunabileceği, öğrenci-öğretmen bağımlılığının yerine bağıllığın nasıl arttırılabileceği ve öğrencilerin bireysel yetkinlik alanlarını nasıl destekleyebileceği ele alınacaktır.

Öncelikle mevcut eğitim sistemindeki ilkökul sınıf öğretmenliği uygulamasını ele alalım. Geleneksel eğitim sisteminde, tek bir sınıf öğretmenin dört yıl boyunca aynı sınıfla devam etmesinin oluşturabileceği çekinceleri şu şekilde ele alabiliriz:

1. Sınırlı Derinlikte Bilgi Edinimi: İlkokulda tek sınıf öğretmeni modeli, öğrencilerin çok yönlü ve derinlemesine bilgiye erişimini zorlaştırmaktadır. Bir öğretmenin 7-12 ders alanında, dört yıl boyunca dört birbirinden farklı seviyede toplamda 28-48 akademik alanda yeterlilik göstererek başarılı olması beklenmektedir. Bu durum, öğretmenlerin her bir alanda yeterli uzmanlık kazanmasını neredeyse imkânsız hale getirecektir. Sonuç olarak, öğrenciler genellikle yüzeysel ve dar bir bilgi alanı ile eğitimlerini devam ettirmelerine neden olacaktır.
2. Öğretmen Bağımlılığı: Uzun süre aynı sınıf öğretmenle eğitime gören öğrenciler, öğretmen bağımlılığı ile karşılaşabilmektedirler. Dört yıl boyunca tek tip bir öğretmeni rol model almaktadırlar. Her birimizin okul hayatında derslerine giren öğretmenlerimizden ismini tek hatırladığımız ilkökul sınıf öğretmenimizdir. Bu durum aynı zamanda bizdeki olumlu veya olumsuz derin izlerinin de bir işaretidir. Eğer ilkökulda iyi bir sınıf öğretmeni (neye ve kime göre?) hayatımıza dokunduyorsa kendimizi şanslı görebiliriz. Peki bunun tersini düşündüğümüzde durum ne olacaktır? Oysa farklı sınıf seviyelerinde ilkökul sınıf öğretmenlerimiz olmuş olsaydı dört öğretmenden de yararlanma ve model alma fırsatımız olabilecekti.

1. Yanlış Beklentiler: Mevcut ilkökul sınıf öğretmenliği sistemi, öğrencilerin öğrenme süreçlerini zayıflatırken, ilkökul sınıf öğretmenleri için de aşırı baskı oluşturabilmektedir. Hem akademik alanlarda hem de pedagojik becerilerde yeterlilik sağlamak zorunda kalan bir sınıf öğretmeninden, derin bilgi sunması istenirken, bu beklenti var olan sistemin bir sonucu olarak ortaya çıkmayacaktır. Bunun karşısında ilkökulda uzman sınıf öğretmenliği, mevcut sorunları ortadan kaldıracı, yenilikçi bir yaklaşım sunmaktadır.
2. a) Bağımlılık Yerine Bağıllık: Bu modelde her öğretmen, belirli bir sınıf seviyesinde bir yıl boyunca görev alır. Bu, öğrencilerin öğretmene bağımlılığını bir yıla indirirken, her yıl yeni bir öğretmenle tanışma ve uzmanlık alanından yararlanma imkânı sağlar. Çeşitli öğretim stilleri ve pedagojik yaklaşımlar ile etkileşimde bulunarak, öğrencilerin kendilerine özgü öğrenme yollarını bulmalarına imkân tanır.
3. b) Derinlemesine Bilgi ve Beceri Edinimi: İlkokul uzman sınıf öğretmenleri, belirli bir alanda (özellikle matematik, fen ve sosyal bilimlerde) derin bilgi ve beceri sahibi olduklarından, öğrencilerine daha zengin ve kapsamlı bir öğrenme deneyimi ile beceri kazanmalarına imkân sunabilirler. Her yıl edindikleri tecrübeyi, araç, gereç ve materyalleri bir sonraki yıl daha da geliştirerek ve zenginleştirerek yeni öğrencilerine sunabilirler. Böylelikle, öğrenciler farklı bakış açısı, deneyim, tecrübe ve anlayışına sahip uzman model öğretmenlerden eğitim alarak düşünen, araştıran, sorgulayan, sorumluluk sahibi bireyler olma yolculuğunda daha çok olumlu gelişim gösterebilirler.
4. c) Bireysel Gelişim ve Sosyal Özgünlük: İlkokul uzman sınıf öğretmenliği, öğrencilere 4 yıl boyunca farklı uzman öğretmenlerle etkileşim imkânı sunarak sosyal becerilerinin gelişmesine katkı sağlar. Öğrenciler, öğretim stillerinin çeşitliliği sayesinde kendilerine özgü kimliklerini ve toplumsal sosyal becerilerini kazanabilirler.

Bilimsel Dayanaklar:

1. Pedagojik Uzmanlık Teorisi: Darling-Hammond[1] ve Bransford[2] gibi araştırmacılar, uzman öğretmenlerin öğrencilerin başarıları üzerindeki olumlu etkilerini göstermektedir. Linda Darling-Hammond, öğretmen niteliği, öğretmen eğitimi ve öğrenci başarısı arasındaki ilişkiyi araştıran pek çok önemli çalışmaya imza atmıştır. John Bransford ise uzman öğretmenlerin, öğrenci başarısına katkı sağlayan uygulamaları nasıl sistematik olarak uygulayabildiklerini örneklerle açıklar. Bu araştırmalardan çıkan ortak sonuç ise öğretmenlerin içerik bilgilerine derin hakimiyeti sayesinde elde ettikleri uzmanlıkla öğrencilerine daha zengin ve kapsamlı bir öğrenme deneyimi sundukları yönündedir.

2. Gelişimsel Psikoloji: Lev S. Vygotsky'nin[3] Sosyal Öğrenme Teorisi, öğrencilerin öğrenme süreçlerinde sosyal etkileşimlerin ve farklı bakış açılarıyla karşılaşmanın önemini vurgulayarak, çağdaş eğitimde özellikle sosyal etkileşim, kültürel bağlam ve dilin öğrenmedeki rolü açısından temel bir kuramsal çerçeve sunar. Ona göre Öğrencinin kendi başına yapamayacağı ama bir “uzman” (öğretmen, akran, rehber) yardımıyla başarabileceği görevler, öğrenme için en verimli alanı oluşturur. Bu bağlamda, uzman sınıf öğretmenleri, öğrenciler arasında yapılandırılmış sosyal etkileşimler düzenleyerek öğrenmeyi derinleştirme rolünü üstlenir. Söz konusu ilkökul uzman sınıf öğretmenliği olduğunda, bu etkileşimler daha çok artarak, öğrencilere daha zengin öğrenme fırsatları sunabilir.

3. Etkili Öğretim Araştırmaları: Etkili öğretim araştırmaları, uzman öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarının, öğrencilerin eleştirel düşünme, motivasyon ve akademik başarı gibi kritik alanlarda anlamlı fark yarattığını çok sayıda bilimsel çalışmayla ortaya koymuştur. John Hattie[4] yaptığı araştırmada öğretmenin niteliğinin, öğrencinin başarısını etkileyen en güçlü okul içi faktör olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca ona göre uzman öğretmenler, açık hedef belirleme, geri bildirim, öğrenciyle ilişki kurma ve öğrenmeye rehberlik etmede ise daha etkilidir. Lee S. Shulman[5] da yaptığı bilimsel çalışmada uzman öğretmenlerin sadece konuyu bilmekle kalmadığını, onu öğrenciye nasıl öğreteceğini de bildiğini ve etkisinin daha güçlü olduğunu ortaya koymuştur. Tüm bu çalışmalardan hareketle ilkökulda uzman sınıf öğretmenliğinin, öğrencilerin akademik başarılarını çok daha olumlu yönde etkileyen stratejiler geliştirmek için önemli bir olanak sunduğu söylenebilir.

Öneriler:

1. Eğitim Programlarının Yeniden Yapılandırılması: Öğretmen eğitim programlarının, uzmanlaşma ihtiyacını dikkate alacak şekilde yeniden güncellenmesi gerekmektedir. Eğitim fakülteleri veya Öğretmen Akademileri, öğretmenlerin belirli alanlarda derinlemesine bilgi ve tecrübe kazanmalarına imkân tanımalıdır. Yetkili makamlarca en az üç yıl aynı sınıf seviyesinde uzman öğretmenlik standartlarına uygun tecrübe kazanan ilkökul sınıf öğretmenlerine “uzmanlık” unvanı verilebilir. Uzmanlık unvanı alan sınıf öğretmenlerinin aynı zamanda özlük haklarının da iyileştirilmesi, onlar için motive edici ve uzmanlık modeline sahip çıkıcı olacaktır.
2. Mentorluk ve İş Birliği Modelleri: Deneyimli uzman öğretmenlerin, aday uzman öğretmenlerle usta-çırak ilişkisi kurması, bilgi ve deneyim paylaşımını, öğretmen niteliğini artıracaktır. Özellikle Öğretmen Akademilerinde bu buluşmaların zemini ve programı yapılabilir. Bu, öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri için destekleyici bir ortam da sağlayacaktır.

3. Uzmanlıkla İlgili Eğitim Politikalarının Belirlenmesi ve Desteklenmesi: Eğitim politikaları ile ilgili kurul ve kurumlar, ilkökul seviyesindeki uzman sınıf öğretmenliği modelini teşvik edecek ve öğretmenlerin kendi sınıf seviyesindeki alanlarında yetkinlik kazanmalarını sağlayacak stratejilere, kararlara, uygulamalara destek vermelidirler.

4. Örnek Uygulama ve Tavsiyeler: İlkokulda uzman sınıf öğretmenliği için her bir sınıfta ayrı ayrı uzmanlaşmaya gidilebileceği gibi; 1-2. Sınıf ile 3-4.sınıfta da uzmanlaşmaya gidilebilir. Bu modelde en önemli ve dikkat edilmesi gereken hususlardan birinin de her bir uzman sınıf öğretmenin, eğitim-öğretim yılı sonunda sınıfındaki tüm öğrencilerin her biri için ayrı ayrı ayrıntılı akademik, sosyal ve psikolojik gelişim portfolyo dosyası ve rapor hazırlaması ve bir sonraki sınıfın uzman öğretmenine okullar kapanmadan teslim ediyor olmasıdır. Yeni sınıfın uzman öğretmeni ise okullar kapanmadan önce sınıfına gelecek yeni öğrencilerinin ilgili dosyalarını incelemiş ve öğrencileriyle ilgili gelişim, bilgi ve becerileri konusunda bilgi sahip olarak eğitime hazır hale gelmesi gerekmektedir. Bir diğer önemli nokta ise öğrencilerin yeni öğretmenleri ile uyumunun sağlanması için mevcut eğitim-öğretim yılının son haftasında bir üst sınıf seviyesine geçirilmesi, yeni sınıf ortamına ve öğretmenleri ile tanışması, kaynaşması ve bağının güçlendirilmesi çalışmasının yapılması gerekmektedir. Bu çalışmanın yapılması öğrencilerin tatil dönüşü yeni sınıf ve öğretmenlerini benimsemelerine katkı sağlayacak ve uyum sağlamaları kolaylaştıracaktır.

Sonuç:

“İlkokulda Uzman Sınıf Öğretmenliği Modeli”, temel eğitimde sağlanacak kaliteli öğrenme deneyimlerini önemli ölçüde artırma potansiyeline sahiptir. Mevcut sistemin risklerini minimum seviyeye indiren bu yaklaşım, öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimlerini çok yönlü destekleyerek eğitim süreçlerine yeni bir soluk getirebilir. Özellikle, öğretmen bağımlılığının azaltılması ve öğrencilerin özgün sosyal kişilik kazanımının teşvik edilmesi, uzman öğretmenler aracılığıyla daha mümkün hale gelecektir.

Sonuç olarak eğitim sistemindeki bu yenilikçi yaklaşım, gelecek neslimizin daha kapsamlı ve derinlemesine bilgi ve beceri kazanım sürecine katkı sağlayabilir. İlkokulda uzman sınıf öğretmenliği modeli, uygun altyapı, planlama ve hazırlık aşamalarından geçerek uygulandığında, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal gelişimleri için anlamlı fırsatlar sunabilir.

[1] Darling-Hammond, L. (2012). Creating a Comprehensive System for Evaluating and Supporting Effective Teaching. Stanford Center for Opportunity Policy in Education.

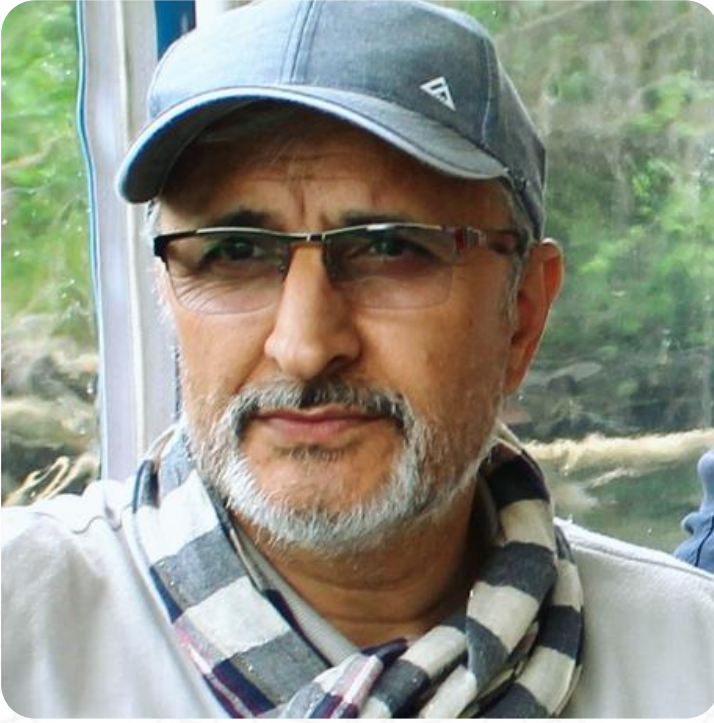
[2] Bransford, J., Brown, A. L., & Cocking, R. R. (Eds.) (2000). How People Learn: Brain, Mind, Experience, and School. National Academies Press.

[3] Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes (M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner & E. Soubberman, Eds.). Cambridge, MA: Harvard University Press.

[4] Hattie, J. (2009). Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement. Routledge.

[5] Shulman, L. S. (1986). Those who understand: Knowledge growth in teaching. Educational Researcher, 15(2), 4-14.

AZ GÜZELDİR

Naci BEKTAŞ
Eğitimci Yazar

İnsan konuşması gerektiği yerde konuşmasını,
susması gerektiği yerde susmasını bilmeli.

Az konuşmalı öz konuşmalı.

İnsan iyilik yapmasını bilmeli.

İyiliği sezdirmeden, sızdırmadan yapmalı.

Az da olsa "kıymetli olan iyiliğin" daha makbul
olduğunu bilmeli.

İnsan bilginin değerini bilmeli.

Dilinde, eserinde ve kişiliğinde görülmeli.

Az da olsa ilmini ve irfanını yüceltmeli.

İnsan dostluğun değerini bilmeli.

Dostluğun almaktan çok vermekten geçtiğini,
sevmekten çok, saymaktan geçtiğini bilmeli.

Az olsun ama candan olsun demeli.

İnsan hayatın değerini bilmeli.

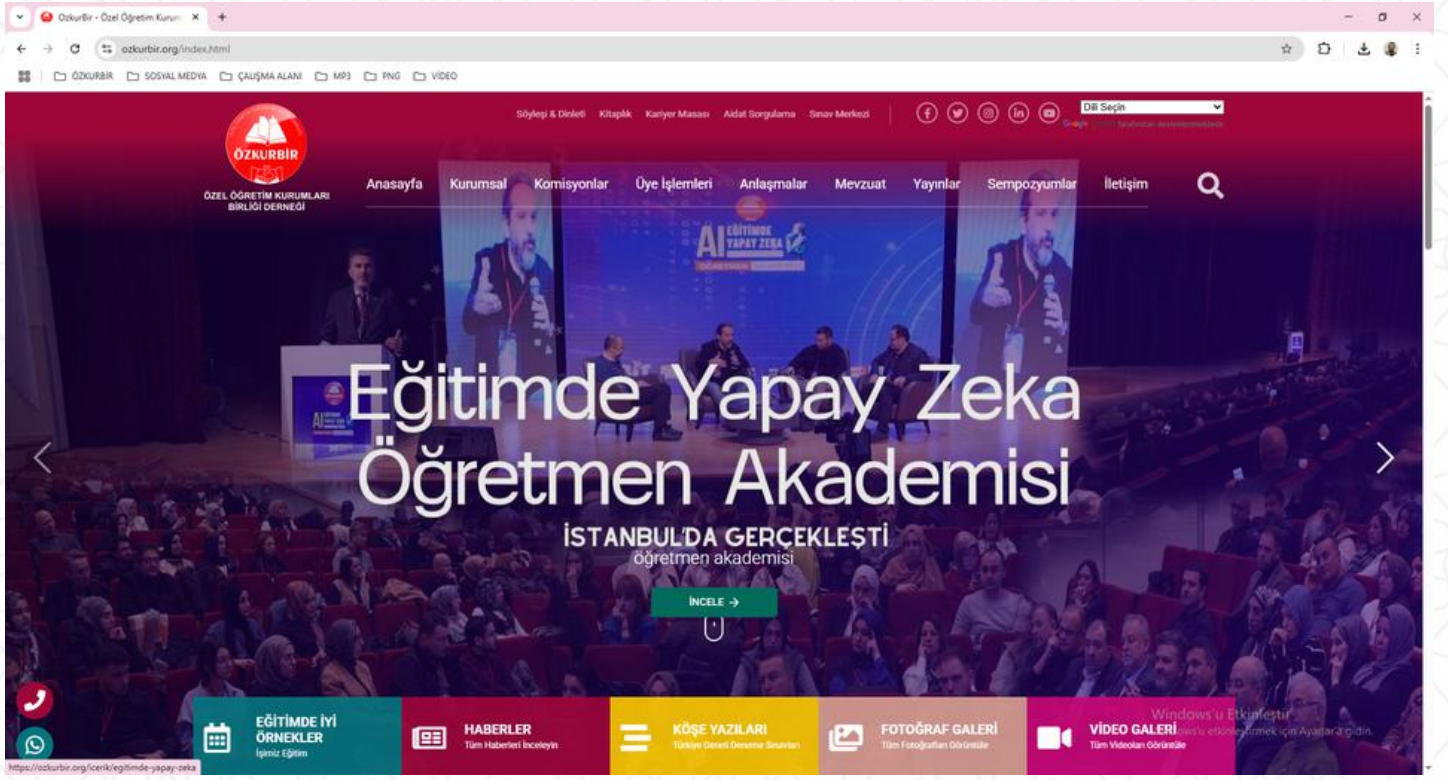
Bir nefeslik havanın, bir lokmalık aşın,
bir sıkımlık canın, bir anlık mutluluğun,
az da olsa bereketli olan ömrün,
daha değerli olduğunu bilmeli.

İnsan insanın değerini bilmeli.

İnsan olmanın doğmaktan çok, olmakla mümkün
olduğunu,
uzun uzun yaşamaktan çok,
az da olsa yaşatmakla mümkün olduğunu bilmeli.

İnsan kendini bilmeli.

Haddini hududunu, hakkını hukukunu, edebini
adabını,
yaratılışını ve yaratanını bilmeli ki,
Az da olsa insan olabilmeli.

 ÖZKURBİR Resmî Web Sitesi, Eğitimde Ortak Aklın Adresi...

www.ozkurbir.org

Özel Öğretim Kurumları Birliği Derneği'nin güncel duyuruları, projeleri, eğitim içerikleri ve sektörel gelişmeleri takip edebileceğiniz dijital iletişim platformudur.

Kurumsal vizyonumuzu, faaliyet alanlarımızı, yayınlarımızı ve etkinliklerimizi bu adreste keşfedin; özel öğretimin sesi olun.

Eğitimde iyi örnekler

Köşe Yazıları

Söyleşi & Dinleti

Kitaplık

**Güncel Mevzuat Takibi
ve dahası...**

Yeni Bağımlılığınız

A
O
Z
,
2
5
28

AĞUSTOS
3. AKIL
OYUNLARI
ZİRVESİ

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI BİRLİĞİ

DERNEĞİ